

Črjanske cajtnge

Informativno krajevno glasilo Občine Črna na Koroškem
September 2023, št. 82
POPLAVE

Cyril Horjak, objavljeno v Večeru 11. 8. 2023

05/ Nagovor županje:
Tako kot smo (bili)
razsuti, smo tudi
močni

12/ Črna: olimpijska
srebrna, zlata,
najlepša, razsuta
solidarna in kmalu
spet svetla

26/ Delo gasilcev,
Civilne zaščite, GRS

50/ Prostovoljci,
solidarnost

08/ Ko je v Črno prišla
velika voda

15/ Apokalipsa v Črni
In deset dni potem

32/ Poplave v Žerjavu in
okoljskih naseljih

59/ Poplave v
Črni nekoč

- 05/ Nagovor županje, mag. Romana Lesjak:
Tako kot smo (bili) razsuti, smo tudi močni
- 06/ Izjava tedna
Urednica: Pojasnilo bralcem
- 07/ Obiski slovenskih in tujih državljanov
- 08/ dr. Tomaž Simetinger:
Ko je v Črno prišla velika voda
- 12/ Irena Nagernik:
Črna - olimpijska, srebrna, zlata, najlepša, razsuta, solidarna in kmalu spet svetla
- 13/ Poziv vladi in pristojnim ministrstvom
- 15/ Marijan Lačen:
Apokalipsa v črni
- 18/ Marijan Lačen:
In deset dni potem
- 26/ Irena Greiner:
Delo gasilcev in Civilne zaščite v času poplav in sanacije
- 29/ Peter Naglič:
Vesel sem, da smo ves čas pravilno postopali
- 32/ Ivanka Stopar:
Žerjavčani smo tudi to preživeli
- 34/ Mateja Kos:
Poplave Bistra-Ludranski Vrh
- 36/ Toni Roženičnik:
Javorje
- 38/ Peter Kamnik:
Koprivna
- 40/ Marko Peter:
Vaška skupnost Podpeca
- 42/ Marko, Nežka Kamnik:
Poplave v Šmelcu
- 43/ Sašo Kaker:
V dolini Tople je narava pokazala svojo moč
- 45/ Dalja Pečovnik:
CUDV Črna na Koroškem - s kupnimi močmi smo premagali apokalipso
- 46/ Slavko Kordež:
Uničeno kegljišče
- 50/ Tara Simetinger:
Delo v logističnih centrih in oskrba s hrano v času poplav
- 51/ IZJEMNO PROSTOVOLJSTVO
Gvido Jančar: Tretji avgust dva tisoč triindvajset
- 52/ Vesna Burjak:
Voda je zalila družinske albume, knjige, spomine
- Urša Manca: Stern:
Solidarnosti prostovoljcev ne bomo nikoli pozabili
- 53/ Nika Skudnik:
Človeku je toplo pri srcu, če ga obdajajo srčni ljudje
- 54/ Irena Greiner:
Kuhata že mesec in pol
- 57/ In končno malo veselja
- 58/ Stanko Grl:
Reka Meža
- 59/ Iz Javorske kronike

Poplave v Črni

Toliko kot smo (bili) razsuti, smo tudi močni

Mineva drugi mesec od hudih poplav, ki so zajele našo Črno. Poskušam zbrati vtise, pa mi nekako ne gre, saj se mi zdi, da so vsi ti dnevi stisnjeni v en sam dan težke preizkušnje. Ko kak dan razmišljam o sebi, si pač mislim, da je človeku naloženo toliko, kot lahko prenese. Zato se sama s sabo, četudi so me poplave tudi osebno prizadele, pač ne ukvarjam. Bolj mi je žal Črne in Črjanov, od centra pa do zadnjega koticika občine v vse smeri, ki so jim poplave povzročile škodo in stisko. Težko je, ko ti v eni sami noči odnese veliko tistega, za kar si celo življenje garal. A trdno verjamem, da se bomo s skupnimi močmi pobrali in svoje domove ter Črno spravili nazaj na noge. Zato ne glejmo pod prste, kaj je kdo že dobil in kako daleč je že popravil svojo škodo, saj je dela še ogromno. Če bomo solidarni in medsebojno povezani, kot smo bili prve dni katastrofe, bomo zmogli vse. Veliko dela nam je s pomočjo ljudi, ki so k nam prihajali od vsepovsod in še prihajajo, v tem času uspelo opraviti, ogromno pa nas še čaka. Hvaležni smo za vsak par rok in za vsak stroj, ki nam pomaga. Ne gre vse naenkrat, še vedno smo pri intervencijskih delih, sanacija infrastrukture se sploh še ni začela, bo pa dolgotrajna. So pa te poplave naplavile marsikaj, veliko ljudi pa tudi mladina so me izredno pozitivno presenetili. Hvaležna sem jim, kot tudi za vsako toplo besedo podpore, ki je na srečo ni malo. Beseda hvala vsem, ki so in še bodo pomagali našim sokrajanom in Črni, je mogoče premalo, a je iskrena in iz srca.

To, kar se nam je zgodilo, bomo že prebrodili, samo ponoviti se ne sme. Sama niti za trenutek ne podvomim, da bomo našo občino obnovili, vem pa, da nas je vse strah novega deževja. Zato je toliko bolj pomembno, kaj se dogaja na terenu sedaj. Sokrajani pridno obnavljajo svoje domove in urejajo opustošenje, ki si ga nihče ne želi. Veliko ljudi je ponudilo pomoč, humanitarne organizacije in centri za socialno delo so že pomagali s finančno pomočjo, občina je vse vloge občanov vnesla in oddala naprej na državo, bo pa tudi sama pomagala poplavljenim družinam.

Upam, da se vsi strinjamo, da mora obnova potekati tako, da bodo tako intervencijska dela kot kasneje obnova opravljena strokovno in da bo zanje nekdo odgovarjal. Zato si bomo še naprej prizadevali za tehnično pisarno, kjer bi bili na enem mestu zbrani vsi strokovnjaki, od geologov, statikov, projektantov in kar je mogoče celo najpomembnejše, nadzornikov nad izvajanjem del.

Želimo si, da bi bile lokalne ceste, ki so izjemno uničene, obnovljene tako, da bodo zagotavljale varnost, zato smo naročili projektne rešitve, vodotoke in regionalne ceste pa ureja koncesionar države. Vsi smo najbrž enotnega mnenja,

da mora Zavod za gozdove in SIDG pri načrtovanju vlak oz. gozdnih cest upoštevati dejstvo, da ne sme povzročati škode ne ljudem ne javni infrastrukturi. Se je pa SIDG zavezal, da bo uredil cesto in povrnil škodo ljudem na prizadetem območju, kjer se je vse skupaj začelo že 21. julija, ko je prvi plaz zasul cesto in vodotok ter uničil zemljišča na drugi strani Javorskega potoka, na drugih območjih pa podiral drevesa. Takratna intervencija je s pomočjo gasilcev in slovenske vojske trajala cel teden, ob tem pa nam niti na misel ni prišlo, da nas čaka nekaj še veliko strašnejšega. Že takrat sem ob obisku ministra za obrambo in ministra za naravne vire in prostor opozorila, da mora država takoj pristopiti k ureditvi hudournikov, na kar smo sicer že več let opozarjali. Pregrade in očiščeni hudourniški potoki bi nam lahko prihranili marsikatero nevšečnost, kar ob takšni obilici dežja, ki je padal 4. avgusta, sicer težko trdimo. Takšnega scenarija pač nihče ni mogel predvideti, ga pa lahko v prihodnje, zato je stroka tista, ki je na potezi, mi pa moramo brezkompromisno zahtevati, da mora biti obnova takšna, da bo v največji možni meri preprečila takšne katastrofalne posledice, kot so bile ob tej ujmi.

Ob tej katastrofi pa ni bilo malo tistih, ki bi jih lahko poimenovali junaki poplavnega časa. To so bili naši gasilci, gasilci od vsepovsod, naši gorski reševalci, gorski reševalci od vsepovsod, člani štaba Civilne zaščite, direktorica in zaposleni v CUDV, zdravnici Ana Fajmut in Barbara Čreslovnik in ostali člani zdravstvenih in reševalnih ekip, NIJZ, direktorica

občinske uprave skupaj z občinsko upravo in režijskim obratom, člani krajevne skupnosti, ravnatelj in zaposleni na osnovni šoli, slovenska vojska in vojaki iz tujine, piloti helikopterjev, delavci Elektra, Janko Potočnik s svojo ekipo, zaposleni pri GVO in Telekomu ter Petrolu, vsi, ki so utirali poti iz zaselkov, humanitarne organizacije, Center za socialno delo, taborniki, Slovenska filantropija ter vsak prostovoljec, ki je dodal svoj kamenček v mozaiku pri odpravi posledic poplav in vsi tisti, ki so nam na kakršenkoli način izrazili podporo in nam stali ob strani. Posebno zahvalo pa si zasluži poveljnik Civilne zaščite Peter Ozimic, ki je še vedno moja desna roka in mi vsakodnevno pomaga pri intervencijskih delih.

Vode so nas tokrat preplavile z vseh strani, s seboj so prinašale kamenje, zemljo, blato, drevesa, odnašale avtomobile ter rušile vse, kar jim je stalo na poti. A niso zrušile naše pokončnosti in našega ponosa, da smo Črjani, da znamo stopiti skupaj, prehoditi to težko pot in premagati vse ovire. Vem, da ta pot ne bo enostavna, saj nam je odplaknilo veliko let dela, ampak javno infrastrukturo bomo že uredili, medtem ko bodo travme in stiske ljudi ostale, upam pa, da bodo sčasoma zbledele. Zato ne bom dopustila, da bodo vsi tisti, ki so Črno obiskali, pozabili na nas in svoje obljube, da nam bodo pomagali in da v tej nesreči nismo sami. Ker je tako edino prav. Napis na steni v moji pisarni pod prekrasno ter pomenljivo ilustracijo, ki je bila objavljena v časniku Večer 11.8.2023 in je na naslovnici

IZJAVA TEDNA

»Odplaknilo nam je veliko let dela, toda javno infrastrukturo bomo že uredili, medtem ko bodo travme in stiske ljudi ostale. Zato ne bom dopustila, da bodo pozabili na nas. Ljudje, ki nekaj obljubijo, se morajo tega načela držati. Držim se ga tudi sama in bodite brez skrbi, da se bom borila kot levinja za svoje sokrajane in ne bom popustila tistim, ki bi želeli, da se na Črno pozabi.«

Romana Lesjak,
županja Črne na Koroškem

Izjava tedna, Nedeljski dnevnik, avgust 2023

tokratnih Črjanskih cajtnge, dragega prijatelja in prvovrstnega ilustratorja Korošca Cirila Horjaka: »Draga Romana! Ko misliš, da si sama, se spomni: mi smo s tabo!« mi vsak dan znova daje moč, tako kot mi upanje in moč dajejo tudi vsi tisti, ki so že in še bodo pomagali naši ljubi Črni.

Vaša županja v dobrem in slabem: mag. Romana Lesjak

Pojasnilo bralcem

V tej posebni številki Črjanskih cajtnge je zelo veliko fotografij. Nabrali smo jih s telefonov prijateljev in znancev, s socialnih omrežij, z interneta. Ker fotografije potujejo sem in tja, se ime avtorja po navadi izgubi. Zato večina objavljenih fotografij nima pripisanega avtorstva, le nekateri so vseeno želeli zapis imena in priimka. Prav tako pri fotografijah večinoma ni pripisov: včasih sploh niso potrebni, včasih pa zaradi pomanjkanja podatkov raje nič ne zapišemo.

Fotografij v zvezi s temi poplavami in sanacijo je ogromno. Seveda objavljamo le peščico le-teh, zato naj ne bo nejevolje, če nismo zaobjeli vseh akcij, vseh prostovoljcev, vsega dogajanja.

Urednica

Obiski slovenskih in tujih državnikov

Črno so po poplavah obiskali: minister za obrambo Marjan Šarec, minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar, minister za solidarno prihodnost Simon Maljevac, ministrica za infrastrukturo mag. Alenka Bratušek, ministrica za kmetijstvo Irena Šinko, minister za naravne vire in prostor Uroš Brežan, minister za vzgojo in izobraževanje dr. Darjo Felda, minister za kohezijo in regionalni razvoj dr. Aleksander Jevšek, minister za okolje, prostor in energijo mag. Bojan Kumer.

9. 8. so Črno obiskali predsednik Vlade RS dr. Robert Golob in predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen, evropski komisar za krizno upravljanje Janez Lenarčič, skupaj s predstavniki CZ RS in vojaških zavezniških sil.

Na obisk sta prišli tudi predsednica RS Nataša Pirc Musar in predsednica DZ mag. Urška Klakočar Zupančič.

Ko je v Črno prišla velika voda ...

4. avgusta zjutraj sem se že zgodaj odpravil na službeno pot v Mursko Soboto. Zelo je deževalo in mudilo se mi je, tako da ni bilo časa spremljati jutranjih novic, kjer so že poročali o prvih poplavah. Sredi poti mi zazvoni telefon, ko me je mama spraševala, če je res nujno, da grem na pot, saj je Mozirje že pod vodo, prav tako pa nimajo elektrike. V naglici se mi je zdelo, da situacija vendar ne more biti tako huda, a se je kmalu izkazalo za povsem drugače. S sodelavko še nisva dobro končala sestanka, ko so pričele deževati prve slike in novice o poplavljenih cestah. Pot v Ljubljano nazaj ni bila več mogoča. Treba se je bilo prebiti do Zagreba in nato čez Brežice proti glavnemu mestu. Takrat se mi niti sanjalo ni, kaj nas čaka prihajajoče dni.

Zavedali smo se, da je situacija vse bolj resna. Sobota je bila spet deževna, Črna je že bila pod vodo. Z županjo, ki je noč prebila v Ljubljani, sva se dogovarjala, kaj lahko naredimo. Sama se je skušala prebiti domov, dogovorila pa sva se, da takoj ko bo možno, pripeljem domov agregat, gorivo in druge stvari, ki jih bodo potrebovali. Bolj kot se je večer nagibal v noč, bolj so stvari postajale dramatične. Pričela se je dolga noč in telefon mi je neprenehoma zvonil. Do dveh zjutraj so deževali klici in letela sporočila zaskrbljenih Črjanov, ki so bili na dopustih ali drugod. Nato se je umirilo, a ne za dolgo. Pred četrto zjutraj se je spet pričelo. Telefoni, sporočila, neizmerna strah in negotovost. Evakuacije, plazovi, voda

... Kje so domači? Neskončno delnih, bolj ali manj točnih informacij je krožilo med nami. Vse so kazale na nekaj zelo hudega. Nora noč se je prevešala v jutro ...

V nedeljo zjutraj sem se odpravil na pot z nabrano opremo, ki jo je skupaj s prijatelji pomagal nabrati Ciril Horjak. Ravno sem se odpravil, ko prejmem klic, da se v Črni nujno rabi otroška hrana. Prevozil sem pol mesta, da sem našel trgovino z otroško hrano. Kupim vse, kar so imeli na zalogi. Komaj dobro sedem v avto, ko mi spet zazvoni telefon. »Zelo se

mudi. Si lahko čez eno uro v Zavodnjah? Helikopter pride in bo odpeljal medicinsko sestro in tvojo robo v Črno.« Kolikor hitro sem mogel, sem peljal in ravno ko sem došel do vzletišča na kmetiji Ročnik-Potočnik, je helikopter že pristajal. Kristina Mlinar, ki je tam že čakala, je stekla proti avtu, me objela in rekla: »Veš, kakšno je, moramo iti pomagat našim ljudem!« Na hitro smo naložili helikopter in odleteli so. Že med potjo v Zavodnje sem prejel vrsto klicev. Spet vprašanja: »Kakšna je situacija? Je cesta prevozna? Povej, kaj lahko naredimo?...« Med vsem tem pa še ključno: »Štab Civilne zaščite na Ravnah je povedal, da pričnimo zbirati vodo in hrano za Črno. Lahko se samoorganiziramo, a pri tem ne smemo obremenjevati gasilcev. Lahko prevzameš koordinacijo?« Absolutno! Akcija je stekla z neverjetno hitrostjo. Komaj je odletel helikopter, se je pričelo zbiranje vode in hrane. Klicali smo ljudi, preko radia Velenje pričeli obveščati prebivalstvo, kje je zbirni center. Nismo vedeli, kako bomo zbrano sploh lahko spravili do Črne, saj cesta ni bila prevozna, a domačini so bili neverjetno hitri in odzivni. Kup zbranega je rasel in rasel ... Pridružili so se še gasilci iz Topolšice in Šoštanja, pomagala je bolnišnica Topolšica. Medtem pa zopet klicarjenje v Ljubljano in vse možne centre. Bilo je vprašanje, kje dobiti helikopter. Čakanje in usklajevanje, vse dokler končno ne zaslišim stavka: »Dobro! Dobiš helikopter, a ne vem še kdaj. Bodite pripravljeni, ko bo prišel, in glej, da ne bo peljal prazen!« Uspelo je! Prvi dan smo zbrali tri tone vode, hrane, predvsem pa precej suhih gasilskih oblačil za črjanske gasilce. Vsega nabranega nikakor ne bi mogli odpeljati do Črne z eno vožnjo. Pa smo šli spet v akcijo in tako je tisto popoldne iz enega nastalo kar pet poletov. Prihodnji dan se je zbiranje nadaljevalo. Do poldneva smo zbrali še sedem ton vode in hrane, ju spravili na traktorsko prikolico ter nato odpeljali proti Črni. Vedeli smo, da je situacija huda, a ko sem zakorakal od Mrdavšiča čez travnik proti Črni, sem ostrmel. Ne, takšnega razdejanja pa nisem pričakoval. Najprej grem v štab Civilne zaščite. Bilo je kot v vojni: ni telefona, ni vode, ni elektrike, ni signala, ni cest ...

Organizirano delovanje družbe bolj ne bi moglo biti ohromljeno. Delovati je treba po prioritetah, najprej voda in hrana. Dogovorili smo se, da bo šola točka za zbiranje in razdeljevanje hrane, kamor smo nato vse nabrano tudi zvozili. V štabu Civilne zaščite je mrgolelo. Telefoni so pregorevali. Dan se je že nagibal h koncu, ko dobim vprašanje: »Boš lahko še pomagal?« »Seveda. Zjutraj pred deseto bom nazaj. Signala ni in moram se v službi zmeniti, da me do nadaljnjega ne bo.« Spet se prebijem čez Sleme, v Ljubljani spakiram najnujnejše, direktorja obvestim, da mi do nadaljnjega pišejo dopust, saj moram zaradi poplav domov in malo po deveti sem že nazaj v štabu v Črni.

Končno, telefonski signal je bil vzpostavljen. Pričelo se je ... Najprej je bilo potrebno po zaselkih preveriti, kakšno je stanje: imajo domačini vodo, kje vse so plazovi, kje vse ni elektrike, kje so potrgane ceste, kje še nimajo signala, imajo vsi hrano, kdo potrebuje zdravila ... Z motorji in štirikolesniki so fantje vozili vse potrebno do ljudi in opravili izjemno delo. Poleg tega je bilo treba pričeti z organizacijo pomoči in vzpostaviti zbirališče za orodje in opremo. V šoli so prostovoljke in prostovoljci pričeli sortirati tako hrano kot različno obutev in oblačila. Izjemno delo so opravljali električarji, ki so v le nekaj dneh sanirali uničeno električno omrežje. Novinarji, posamezniki, organizacije so klicali, kaj potrebujemo in kam naj pomoč pripeljejo. Razkužila, plenice, otroška hrana, voda, samokolnice, lopate, rokavice ... Neskončno stvari, ki se jih potrebuje, je bilo treba priskrbeti in razdeliti med ljudi. V štabu Civilne zaščite je mrgolelo. Zdelo se mi je, da so se tisti dnevi nekako zlili v en sam dolg dan. Od zgodnjega jutra pa do teme so zvonili telefoni in bilo je treba organizirati tisoč stvari. Ob vsem dogajanju izgubiš občutek za dneve in čas. Dobil si občutek, kot bi se ta vrvež nikoli ne nehal in se zato vse stopi v eno veliko, dolgo celoto.

Ko ni dobavnih poti, se zaveš, kako ni samoumevno, da so nam na voljo vse tiste dobrine, ki jih imamo sicer. Kakšen dan tako ni bilo kave, manjkali so škornji, kdaj je zmanjkalo čokolade, veliko povpraševanje je bilo po samokolnicah, še

večje po pivu, nekateri so zelo pogrešali tudi cigarete itd. Najhuje je bilo pa z dobavo vode. Vsakokrat smo se razveselili, ko smo dobili informacijo v štabu, ta in ta del Črne je zdaj priklopljen ... Hkrati pa je to v ozadju naredilo tudi precej panike. Nekje drugi ali tretji dan je bil eden od jutranjih sestankov štaba, na katerem so priletele informacije, da so se pričele driske in bruhanja. Bali smo se, da je kljub opozorilom o nepitnosti za to kriva voda. Takoj je bilo treba v akcijo in pripraviti zasilno bolnico z ležišči za morebitne hujše primere. Dostaviti veliko količino kapalnih tekočin, rehidracijskih soli in zdravil proti driski. Nato čakanje ... Številka se je dvigala: pet primerov, sedem novih, že deset obolelih ... Nato se je ustavilo. Po pogovorih in prvih analizah smo ugotovili, da k sreči ni kriva voda, ampak delo v blatu, ki se je pomešalo s fekalijami. Med delom so se z njim okužili posamezniki. Sreča v nesreči. Oddahnili smo si.

Večja težava v štabu Civilne zaščite je bila tudi koordinacija prostovoljcev. Vsak dan več jih je samostojno prihajalo v Črno in neorganizirano hodilo od vrat do vrat. Večkrat je to sprožalo slabo voljo. Vedeli smo, da bo za organizacijo prostovoljnega dela potrebna pomoč. V štabu nas je za vso to delo bilo preprosto premalo. Ključno vlogo so pri tem odigrali člani Zveze tabornikov Slovenije. Ekipa taborniških vodij je prišla, izdelala načrt, postavila zbirno točko za koordinacijo in pričela s popisom delovišč. Vsak dan je prihajalo več ljudi. Prvi dan okrog 240, naslednjega slabih 400, 14. avgusta že skoraj 500 ljudi itd. Samo v prvih treh dneh, odkar so taborniki pomagali koordinirati prostovoljce in delovišča, se je v Črni opravilo več kot 13.200 ur prostovoljnega dela,

ki se nadaljuje vse do danes.

V zmešnjavi ljudi in dogajanja se je pojavilo tudi vprašanje varnosti. S pomočjo policije smo za Črno izdelali varnostni načrt in se dogovorili, kako bodo potekale patrulje. Treba je bilo zagotoviti varno skladiščenje orodja, cistern nafte, strojev, skladišč pomoči in zagotoviti varnost domačinov. Ko smo končali z delom, sva se s pristojnim policistom pogovarjala, do kakšne mere je prisotnost policije potrebna. Strinjala sva se, da mora nujno biti, nisva pa bila enotnega mnenja, koliko dela bo imela. »Če mene vprašate,« sem mu dejal, »v Črni ne boste imeli incidentov! Vi ne poznate Črjanov.« Z rahlim nasmeškom me je skeptično pogledal in tako sva se razšla. Vsako jutro smo se nato v štabu dobili s patruljo policistov, da sta poročala o dogodkih minulega dneva. Pri tem pa moram priznati, da je človek kar ponosen, ko vidi, da lahko zaupa svojim sokrajanom, saj v vseh tistih dneh v Črni ni bilo niti enega samega incidenta. To kaže na visoko stopnjo medsebojnega zaupanja, solidarnosti in složnosti, česar ne moremo jemati za samoumevno. Poročila iz drugih krajev so žal prihajala drugačna.

Samoumevna pa ni bila niti psihična kondicija ljudi. Vsi ljudje, posebej pa tisti, ki smo delali na terenu in v štabu Civilne zaščite, smo bili izpostavljeni velikim psihičnim pritiskom. Po toliko neprespanih nočeh, delu od jutra do večera in fizičnih naporih smo se vsi srečevali tudi s takšnimi in drugačnimi stiskami. Ko sem opazoval posameznike, še posebej gasilce, sem videl, da so nekateri na koncu s svojimi psihofizičnimi močmi. Nihče ne more tako zahtevnih okoliščin zdržati brez posledic. Treba je bilo organizirati psihosocialno pomoč,

podporo in razbremenilne pogovore. Kmalu smo videli tudi, da to potrebujejo ne le člani štaba Civilne zaščite, ampak še ostali prebivalci. Ekipa specialistov psihologov je tako ostala v Črni nekaj dni in nato poskrbela za delovanje telefona za ljudi v stiski.

Črna je od avgusta do danes postala središče sveta. Ne le slovenski, ampak tudi svetovni mediji so se ozrli na nas. Temu potrjuje tudi obisk vrste pomembnih državnih svetovnih voditeljev. Vsak si je lahko ustvaril svoje mnenje o stanju v Črni. Posebej pa mi je bil prijeten pogovor z ministrom za notranje zadeve Boštjanom Poklukarjem. Ko je opravil pogovore z različnimi enotami vojske, policije, gasilci, Gorsko reševalno službo in domačini, je podaljšal svoj obisk. Na koncu mi je dejal, da vidi, kako je razdejanje hudo, a je obenem presenečen, kako so kljub temu v danih okoliščinah stvari pod kontrolo in organizirano tečejo. To, kot je še dodal, nikakor ni samoumevno, saj lahko vidiš, kaj pomenijo medsebojna pomoč, pripadnost in sposobnost samoorganizacije. Ko danes pogledam nazaj na tiste dni, me prevevajo različni občutki. Po eni strani si tistega časa ne bi želel več doživeti, saj je bilo preprosto preveč naporno in stresno, predvsem pa so zelo trpeli sokrajani. Po drugi strani pa lahko rečem, da sem takrat občudoval vse Črjane, saj se je spet pokazalo, kako znamo pomagati drug drugemu. Takšne solidarnosti, pripadnosti skupnosti in kraju zlepa ne najdeš kje. Zato me spomini na tiste dni prevevajo s ponosom. Dragi Črjani in vsi ostali, hvala vsem in vsakemu posebej za sodelovanje in pomoč!

dr. Tomaž Simetinger

Evakuacije, foto G. Golob

Oskrba s hrano in zdravili za gojence CUDV, foto G. Golob

Črna na Koroškem – olimpijska – srebrna – zlata – najlepša – potem razsuta – solidarna in kmalu spet svetla

Avgustovsko neurje in poplave so pokazali, kako nemočni smo ljudje proti surovi moči narave, hkrati pa tudi to, kako močna je človekova volja po življenju in borbi proti naravnim silam ter kako velika je srčnost ljudi in pripravljenost pomagati sočloveku v stiski in nesreči.

Ob veliki naravni nesreči, ki je doletela naš kraj, so se kot vedno najprej odzvali gasilci, člani Gorske reševalne službe in štab Civilne zaščite, ki so takoj pričeli z reševanjem življenj in zavarovanjem premoženja ter pri tem vztrajali iz ure v uro, iz dneva v dan in iz tedna v teden. Kmalu so domačim službam in občanom na pomoč prihiteli člani iz regijskih in drugih lokalnih organizacij, društev in združenj, pripadniki Slovenske vojske in številni prostovoljci. Med njimi velja posebej pohvaliti mlade, ki so v velikem številu priskočili na pomoč in so se na različne načine takoj vključili v aktivnosti. Nekateri so s svojimi motorji ali štirikolesniki zagotovili oskrbo oddaljenih zaselkov in občanov z nujnimi potrebščinami, drugi so z iznajdljivostjo, spretnostjo in komunikativnostjo sodelovali pri delu klicnega centra, koordiniranju prostovoljcev in prevzemu dostavljene opreme in materiala, tretji pa so z veliko delovno vnemo pomagali pri razdeljevanju hrane in drugih potrebščin, čiščenju hiš, sortiranju odpadkov in drugih delih ....

Zaradi obsežnosti katastrofe so se nujne intervencijske aktivnosti zavlekle v tedne in le z veliko srčnostjo, predanostjo, nesebičnostjo, odrekanjem in pozitivno energijo je bilo tako dolgo možno premagovati res nečloveške napore, ob tem ves čas sprejemati pomembne in prave odločitve ter zanje tudi nositi vso odgovornost.

Zato še enkrat velik poklon in zahvala članom intervencijskih služb in vsem ostalim, ki so od prve ure dalje sodelovali in, dokler je bilo potrebno, vztrajali pri reševanju in odpravljanju posledic te naravne katastrofe v našem kraju.

S svojim zgledom – zagnanostjo, energijo, pripadnostjo in željo po tem, da pomagajo sokrajanom so k nam pritegnili tudi veliko množico prostovoljcev iz vse Slovenije in tudi tujine, ki so nam sami ali skupaj s člani svojih društev in organizacij prihiteli na pomoč.

Prebivalci vse Slovenije, številna podjetja, podjetniki in inštitucije so za naše ljudi zbirali materialno in denarno pomoč, ki so jo tudi sami dostavljali in se k nam vedno znova vračali z novimi pošiljkami. Takoj ko je bilo mogoče, so se v odpravljanje prvih posledic neurja in poplav vključili lokalni gradbinci, ki so jim kmalu sledili stroji in delavci iz drugih

krajev. Neumorno so čistili struge in odvažali naplavljeni material, ki mu kar ni bilo videti konca, prav tako pa so urejali, gradili in vzpostavljali ceste proti našim zaselkom, ki so bile uničene ali poškodovane.

V Črni je bilo v prvih dneh in tednih po poplavah čutiti prav poseben utrip. Postali smo središče sveta, žal zaradi velike nesreče, ki nas je doletela. O nas so pisali vsi časopisi, poročale vse televizije in radijske postaje, obiskovali so nas najvišji domači in tuji državni in evropski predstavniki. Povsod po razdejani Črni so brneli stroji, vozili tovornjaki, mrgolelo je pridnih delovnih rok domačinov, gasilcev, vojakov, tabornikov, prostovoljcev in podoba Črne se je iz dneva v dan spreminjala na bolje.

Ob vseh stiskah, ki smo jih in jih še doživljamo Črjani, nam najlepše in najbolj pozitivne občutke vzbujajo človeška solidarnost, dobrota in pripravljenost pomagati. Vsak dan znova spoznavamo, da v stiski nismo sami, pomoč prihaja iz vseh krajev in držav, gradijo se nova prijateljstva in mostovi sodelovanja.

Zdaj, po dobrem mesecu dni od katastrofe, po urah in urah trdega dela, po tisočih kubičnih metrov odpeljanega materiala postaja Črna spet prepoznavna in počasi dobiva nazaj svojo prvotno podobo.

Hkrati s tem pa raste zavedanje, kako obsežno in hudo je prizadeta naša infrastruktura, zemljišča, objekti in oprema in koliko dela nas še čaka v prihodnjih mesecih in letih. Intervencijska dela se počasi zaključujejo, zdaj nastopa čas, ko bodo morali strokovnjaki in projektanti podati strokovne

rešitve, projekte in načrte, na osnovi katerih se bodo potem pričela izvajati sanacijska dela.

Verjamemo, da nam bo s trdim delom, s skupnimi močmi, ob pomoči države in vseh pristojnih služb in strokovnjakov uspelo Črno narediti spet svetlo, še bolj urejeno in lepšo kot prej.

S ❤ skupaj za Črno in Črjane!

Irena Nagernik

Poziv vladi in pristojnim ministrstvom, poslancem DZ, VGP Drava, VOC in vsem odgovornim!

O bčani Črne na Koroškem zahtevamo, da se v vseh vodotokih okrepi težka mehanizacija /bagri in kamioni za odvoz materiala/ in da se takoj pristopi k poglobitvi in ureditvi vodotokov in gradnji škarp na najbolj ogroženih območjih naselij naše občine. V hudournikih, ki so povzročili največ problemov, pa takojšnje čiščenje obstoječih in gradnjo novih pregrad. Prav tako zahtevamo takojšnjo ureditev nevarnih odsekov regionalnih cest v občini Črna.

Poslano pisno vsem naštetim!

Ne prosimo, zahtevamo!
Črjani

APOKALIPSA V ČRNI

4. in 5. avgust 2023

... dneva, ki sta trajno spremenila podobo Črne na Koroškem, dneva, ki sta se za vedno zažrla globoko v spomin in duše Črjanov

Črna miren, idiličen alpski kraj na koncu Mežiške doline, a odprt čez Sleme v Šoštanj, čez dolino Koprivne v Avstrijo in čez dolino Bistre v Savinjsko dolino; Črna z urejenim vaškim jedrom, ki je pred leti prejela vseslovenski naziv za najlepši urejen manjši kraj, je v dveh apokaliptičnih dnevih spremenila svojo podobo. V Črni so zelo radi rekli, desetletja, stoletje nazaj (ali sedaj še bodo?!): »O, v kako mirnem in varnem kraju živimo, malo odmaknjeni od razno raznih vrvežev ter predvsem precej varni pred naravnimi in drugimi katastrofami.« Pa je bilo to idilično prepričanje v zadnjih 50 letih trikrat na zelo resni preizkušnji. Vsakokrat zaradi različnih vzrokov.

Sredi sedemdesetih letih prejšnjega stoletja sta dve leti, dva zaporedna aprila, po Črni in njeni okolici pustošila požara grozljivih razsežnosti. En teden je bila Črna kot v vojnem stanju, kot da bi bil celoten kraj na fronti. Več dni je bil kraj brez elektrike, dim je dušil prebivalstvo, letala in helikopterji so preletavali področje. Ob izredno močnem vetru so goreči šopi trave leteli po zraku in požar prenašali iz enega konca na drugega. Situacija je bila praktično neobvladljiva. Cel teden je bilo počutje ljudi zelo depresivno. Požar so delno omejevali gasilci, ki so bili cel teden na terenu, ugasnil pa ga je šele odrešujoči dež. Mnogo let pa je nato narava potrebovala, da je postala okolica kraja zopet zelena.

Drugi vzrok izrednih razmer v kraju je bila desetdnevna osamosvojitvena vojna. Tulile so sirene, kraj je bil na trenutke zatemnjen, po ulicah so se vozili in hodili pripadniki teritorialne obrambe, kraj namreč leži tik ob meji z Avstrijo. V strahu, kaj bo, so bili ljudje globoko zamišljeni in zaskrbljeni. Ko so se zbudili v odrešujočo osamosvojitvev, so bile vse skrbi pozabljene. Zaživeli so v novo državo, v kraju ni bilo nobenih negativnih posledic, ne pri ljudeh, ne pri imovini.

In tretja preizkušnja ... voda! Cel junij in velik del julija je deževalo (zadnjih nekaj let so nam napovedovali sušo in Saharo blizu nas). Zemlja je pila vodo, brežine in strmine so bile vse bolj namočene. Vsi hribovski podvodni tolumni so bili napolnjeni z vodo in kot da samo čakajo, da se razlijejo. Njihovo pripravljenost na to so pospešile še nove gozdne vlake na zelo strmih (mogoče na preveč strmih in tam sploh

ne bi smele biti?) pobočjih. In ob koncu julija je prišel močan deževni udar, ki je ob hudem vetru pognal ogromne količine vode z gozdnim materialom v Javorski potok, ga zagozdil in katastrofa je bila neizbežna. Kraj je bil v vodi. Hudo je bilo in nihče si ni niti slučajno predstavljal, da je lahko še hujše. In prišla je noč s tretjega na četrti avgust. Celo noč je lilo kot iz škafa, kakor radi rečemo hudim nalivom. Center Črna z zaselki Pristava, Lampreče in Rudarjevo je bil že v zgodnjih jutranjih urah pod vodo. Strugi Meže in Javorskega potoka sta bili zabiti z muljem in predvsem lesnim materialom. Voda si je utirala pot po ulicah, ob hišah, skozi hiše, po vrtovih. Vodostaj je čez dan iz ure v uro naraščal. Odprli so se vsi stranski potoki in tudi sicer skoraj vedno suhi manjši hudourniki. Iz njih so bruhale nepredstavljive količine vode, ure in ure. Človek si niti predstavljati ne more, od kod toliko vode. S strmejših vodotokov so se začeli prožiti plazovi in s seboj v struge prenašati ogromne količine lesne mase. Le-ta je zabila mostove, za njimi so se nabirale še večje količine vode, ki je potem, ko je našla svojo novo pot, še z večjo udarno močjo gremela proti centru kraja in naprej po Mežiški dolini. Za njo so ostajale odnesene in spodjedene ceste, odneseni mostovi, vse od Črne do Dravograda. Ta sila je v Črni spodjedala hiše, rušila nadstreške, odnašala avtomobile, z muljem zasipala hiše. Tri dni je trajal neenakopraven boj s podivjano vodo. Resnici na ljubo to ni bil in ni mogel biti boj z vodo. Bilo je predvsem čakanje, da začne voda upadati. Seveda pa so bili gasilci, gorski reševalci in Civilna zaščita ob pomoči Slovenske vojske v stalni pripravljenosti in so reagirali oz. pomagali povsod tam, kjer je bila pomoč nujno potrebna, da so predvsem zaščitili ljudi in, kolikor je le bilo mogoče, tudi materialne dobrine. Skoraj sto ljudi je bilo zaradi preteče nevarnosti evakuiranih s svojih domov. Vsi cestni dostopi do kraja so bili onemogočeni. Regionalne in državno ceste je preprosto na več mestih odneslo. S pomočjo helikopterja in Slovenske vojske so v kraj dovažali najnujnejšo prehrano in pitno vodo. Kraj je bil brez elektrike, brez pitne vode in brez telefonskih povezav. Skratka, v popolnih izrednih razmerah in v celoti odrezan od sveta. Edina povezava je bilo sprejemanje radijskih oddaj na FM frekvencah, in to seveda samo v avtomobilu.

In ko je po treh dneh voda odtekla s cest in ulic ter je zasvetila luč, ko je po štirih dneh zazvonil telefon in ko je peti dan iz pip pritekla voda, se je stanje približno normaliziralo. Glavna komunikacijska težava bo bržkone še nekaj časa dolinska cesta po Mežiški dolini, kamor se ljudje iz Črna vozijo v službe, v bolnico, po nakupih ipd. Cesta je namreč na več mestih vsaj do polovice odtrgana ali pa hudo spodjedena. Vsaj na videz se je življenje torej vrnilo v stare tirnice, vsaj pri nekaterih ljudeh, vsaj v nekaterih hišah. Ostalo pa je opustošenje hudih razsežnosti, ki je zaznamovalo kraj, ki si še dolgo od tega ne bo opomogel. Hudo je gledati ljudi, ki stojijo pred svojo na pol podrto hišo in ne vedo, kaj bi. Težko je poslušati ljudi, ki pravijo: A to je ostalo od mojega doma, v katerega sem vlagal celo življenje? Stresno je tolažiti ljudi, ki so izgubili ves smisel bivanja, veselja in korajže še bivati v svojem domačem kraju.

Ostane pa vsem velika tolažba, kot se običajno v podobnih situacijah rado reče: »Vsi smo ostali živi, materialno izgubo pa bomo s pridnostjo in koroško trmo prej ali slej sanirali.« Da so ostali vsi živi in bolj ali manj nepoškodovani, gre velika zasluga gasilcem in gorskim reševalcem, ki so s svojo strokovnostjo primerno posegli v dogajanje in tudi zelo preračunljivo in varno izvedli vse evakuacije ogroženih krajanov.

Še večjo škodo je preprečila tudi sosedska pomoč. Še enkrat več se je namreč potrdila pregovorna človeška vrednota, da imamo ljudje nekako v sebi vgrajene klice, ki nas pokličejo k pomoči soljudem, ki so pomoči potrebni. In se takrat pozabi na vse drugo, na vse morebitne takšne ali drugačne zamere.

Veliko vodene in še več spontane pomoči je bilo videti v teh hudih dneh v Črni. Nihče nikogar ni prosil za pomoč niti prigovarjal pomagati, ljudje so sami videli, kje in kdajje pomoč potrebna, in so jo tudi nudili. Tudi reakcija občinske uprave je bila pravočasna in primerna z brezplačnim zagotavljanjem osnovnih prehranskih artiklov in pitne vode. Splet slučajno povezanih aktivnosti pa je omogočil namestitvev evakuiranih krajanov v prazne prostore črjanskega CUDV, ki je zadnje tedne v procesu deinstitutionalizacije večji del svojih varovancev iz centra razselil po Koroški.

Čeprav je razdejanje hudo, v Črni le malokdo dvomi, da krajan ne bodo storili vsega (ob seveda nadvse nujni zunanji pomoči, ki v času pisanja tega prispevka že prihaja v Črno), da sanirajo svoje domove, objekte družbenega standarda in naravne danosti, da kraju vrnejo sijaj, ki ga je v teh dveh usodnih dneh izgubil.

Pa se na koncu ob vsem tem človek povpraša: Zakaj je vsega tega treba bilo? Ali so temu botrovali lokalni eksploatatorji gozda z gradnjo novih in novih gozdnih vlak, ki presečejo naravne vodne poti, so premalo utrjene, ob njih pa se pušča veliko lesne mase? Ali je temu krivo globalno segrevanje, ki po eni strani povzroča suše in po drugi strani nadpovprečne padavine? Ali je to preprosto pripisati naravi in zakonitostim tako imenovanih stoletnih voda? To samo v razmislek, saj v Črni situacije noben odgovor ne bo spremenil!

Zapisano 7. avgusta 2023.

Marijan Lačen

In deset dni potem

Za veliko večino Črjanov je bilo to najbolj dolgih deset dni v njihovem življenju. To so bili dnevi z zelo malo spanja, z neprekinjenim delom od zgodnjega jutra do poznega večera. To so bili dnevi šoka, stresa in ne čisto dojetega dejstva, kaj se jim je pravzaprav zgodilo. Počasi, počasi je v njihovo zavest prodirala kruta resnica grozljive povodnji. Povodnji, ki je z neverjetno hitrostjo zalila ceste, parke, vrtove, hiše. Ni bilo časa, da bi se kaj veliko rešilo. Z vodo so prihajale neverjetne količine zemlje, kamnov, lesne mase. To je rušilo vse pred seboj. Ko je voda odtekla, ko so jo pridni gradbeni delavci z velikimi stroji uspeli vsaj približno vrniti v prvotno strugo, so se pokazale uničujoče posledice vodnega divjanja. V najbolj morastih sanjah si človek ne bi mogel zamisliti takšne katastrofe, ki je prizadela Center, Pristavo, Lampreče, Žerjav, Jazbino in odrezala okoliške zaselke od Črne, od civilizacije. Krajina je spremenjena do neprepoznavnosti. Mnogim ljudem je odvzeto zelo veliko. V nič se je razblinilo dolgoletno delo, vlaganje, odpovedovanje, ustvarjanje življenjskega osebnega standarda.

Po začetnem šoku in stresu je z dnevi v ljudeh počasi začelo rasti racionalno spoznanje, da so ostali živi, nepoškodovani in da se lahko (in morajo!) materialne dobrine nadomestiti, da mora življenje teči naprej za njih, za sorodnike, za prijatelje, za vse dobre ljudi (poznane in nepoznane), ki so v teh dneh prikazali popolno človeško solidarnost. Kljub bolečini, obupu, joku, za trenutke izgubljenemu smislu nadaljnjega bivanja se je v ljudeh vse bolj krepilo spoznanje, da ima življenje svoj smisel, da ga je vredno živeti. Obup in nemoč je začela zamenjavati tista prava koroška, črjanska trma. Trma, ki se je začela udejanjati v misli: to zmoremo, vse zmoremo, postavili bomo svoj dom nazaj, takšnega, kot je bil. Ne, še boljšega, še lepšega. To odločnost je še posebej poganjala sosedska pomoč, pomoč neznanih prostovoljcev in spoznanje, da nihče ni sam, da lahko vsakdo računa na pomoč. Ena najbolj pomenljivih misli, ki se je porodila te dni, je bila: sedaj bom pa moral narediti nov spisek svojih prijateljev.

Pa še ena velika posebnost črjanske duše je te dni prišla na dan. Ko je prihajala pomoč, v delovni ali materialni dobrini, je kar nemalo ljudi stisnilo skozi solze: celo življenje sem ustvarjal, bil sem samozadosten, bil sem ponosen na to, tudi drugim sem pomagal, sedaj sem pa nemočen, potreben pomoči, nikoli si nisem mislil, da se mi lahko zgodi kaj takšnega, saj me je vendar sram, da sem v takšni situaciji. Kako nujno je bilo in je takrat človeka stisniti k sebi in reči: pred silo narave je človek nemočen in noben sram ni potreben. Iz dneva v dan se je potrjevala do sedaj že malo izgubljena resnica: Danes jaz tebi, jutri ti meni!

Črjani imajo radi svoj kraj in so ponosni nanj, na njegovo posebnost in lepoto, imajo radi domove, ki so si jih tukaj

ustvarili. Danes je velik del tega odšel s pobesnelo vodo. Odšlo pa ni upanje v lepšo prihodnost, ni odšla odločnost vrniti toplino v svoje domove, kraju pa njegov ponos in sijaj. Seveda pa se samo po sebi ne bo zgodilo ničesar. Zelo malo se bo tudi zgodilo brez prislovične in te dni potrjene medsebojne povezanosti, ki je tako bogato stopila med Črjane in jih naredila za še boljše ljudi. Ljudi, ki so za sabo pustili stare zamere, ljudi, ki drug drugemu poklonijo prijazno besedo, ljudi, ki so hodili mimo drug drugega in se danes spoštljivo pozdravljajo.

Deseti dan po začetni uničujoči ujmi smo obiskali nekaj domov in se pogovarjali z nekaj krajani, ki so med tistimi, ki jih je vodna stihija najbolj prizadela. Namen obiska in razgovora je bil, da povedo, kako so doživeli to strahoto, kaj so doživljali, kaj in kako doživljajo danes, kako vidijo svojo življenjsko perspektivo, kaj jih je najbolj zaznamovalo. Drugi namen pa je bil, da se z besedami krajanov za nas in za bodoče rodove obeleži in v spomin zapiše največja katastrofa, ki jo je doživel naš kraj v celotni svoji zgodovini. Verjamemo, da ta izbor ni najbolj popoln in niti najbolj pravičen. Zanesljivo smo koga izpustili, katerega škoda in prizadetost je še večja. Nič ni bilo namerno, nikogar nismo želeli neopravičeno izpostavljati ali spregledati. Izbor je bil pač na osnovi informacij, ki lahko niso bile najbolj verodostojne. Zato se vsem, ki so bolj prizadeti in jih nismo obiskali, globoko opravičujemo ter v imenu ČC izjavljamo, da bomo to napako, če bo potrebno, popravili. (Razgovori so bili opravljeni 14. in 15. 8. 2023)

ALOJZ ZMRZLIKAR

Ura je bila tri zjutraj v petek, ko z ženo zaslišiva sosedo, ki kriči: Zaliva nas, zaliva nas! V zelo kratkem času, dejansko v trenutkih, malo čez tri zjutraj, je bila voda okoli in okoli naše hiše. Vse je bilo pod vodo, vode je bilo do pasu. Pri vratih se ni dalo več

ven. Da ne bi utonili, smo se reševali skozi okno. Nenadoma se je pri hiši pojavil moj brat in pomagal spraviti moje k sebi domov. Midva z zetom sva ostala in poskušala še kaj rešiti, a voda je bila vse višja. Meža je naraščala in Jazbina ni mogla odtekati. Vrtinčila se je okoli sosedove in moje hiše. Ura še ni bila pol štiri. V dvajsetih minutah se je vse to zgodilo,

nekako cel presek mojega življenja. Nato sva se umaknila skozi okno za hišo in s pomočjo brata, ki se je vrnil, šla proti njegovi hiši. Bil sem v nekakšnem transu, saj ne vem, kje smo hodili, pa celo življenje živim v Žerjavu. Ko je svitnilo, nisem več zdržal in sem se vrnil k hiši. Skozi okna sem šel noter in proti kurilnici, odprl sem vrata. Zajezena voda je udarila vame in me odplavila vse do soseda. Takrat sem pa res pomislil na najhujše. No, nekako sem se uspel privleči nazaj do hiše, kjer je voda vsaj malo odtekla in se je pokazala vsa katastrofa. Mojega stanovanja z vso opremo, stroji, obleko, spomini praktično ni bilo več. Tudi avto je šel in vso orodje v delavnici. Takrat me je pa začelo lomiti. Vseh mojih 58 let je šlo z vodo. In potem, čez en dan, je prišla pomoč. Nepredstavljivo je, kaj so vsi ti gasilci in prostovoljci naredili za mene. Jaz sam nisem bil za nobeno rabo. Beseda hvala, pa če jo tisočkrat ponovim, ne bi bila dovolj, da bi se vsaj malo oddolžil. In kako sedaj naprej? Na srečo imam vse zavarovano, pa bo že nekako šlo, čeprav si še ne znam predstavljati, kako še enkrat v življenju praktično začeti vse znova. Sedaj trenutno pa si najbolj želim, da bi se lahko skopal v topli vodi, v svoji hiši, a ne vem, kdaj bom lahko to storil. In Žerjav? Osem let sem soustvarjal lepo podobo našega kraja, iz dneva v dan smo bili bolj ponosni nanj. In sedaj, kot da smo zelo malo ali nič naredili. Moja bolečina je dvojna.

ROZKA LORENČIČ in FRANC EPŠEK

Po desetih dneh nekakšne otopelosti, življenja v nekakšnem transu, se sedaj počasi sestavljamo. Tudi organizacija dela okoli nas in za nas se je normalizirala. Če je prve tri, štiri dni bilo vse konfuzno, malo zmedeno, kar je seveda ob takšnem šoku in katastrofi popolnoma normalno, je sedaj organizacija dobro stekla, pomoč je prava in uspešna. Počasi se stvari urejajo. Le mosta še nimamo in smo odrezani od normalne komunikacije, do hiše je možen dostop le peš naokoli. A

pravijo, da most bo, v najkrajšem možnem času, verjamemo, saj je tudi vse drugo, kar je bilo obljubljen, bilo uresničeno. Sicer sta pa iz naše hiše in njene okolice bila odpeljana dva velika šleperja naplavljenih robe in naših uničenih stvari. Od kod in kako se je vzelo tukaj toliko materiala, si človek niti predstavljati ne more. Spodaj je vse uničeno, upamo, da bodo vsaj stene hiše vzdržale. Nujno morajo priti strokovnjaki in povedati, kako in kaj. Pred tem se v hiši ne bomo počutili varne. Upamo, da potem ko bo upadla medijska pozornost, ne bomo od vsega pozabljeni. Upamo, da ko se bo prava sanacija šele začela, da ne bomo prepuščeni sami sebi in bogu. V teh dneh smo spoznali prave sosede, prave prijatelje, prave ljudi, ki so jokali z nami. Hvala vsem za vsako roko, za vsak topel pogled, hvala za toplo juho, hvala za vse neštete lopate in krampe.

BOŠTJAN OBRETAN

Že v zelo zgodnjih jutranjih urah je prišel glavni val, kar nas je vrglo iz postelj. Kdaj je točno bilo, ne bi vedel, saj ni bilo časa gledati na uro. Voda je že tekla okoli hiše, reka na obeh straneh. Segala je do oken, kar pomeni, da je bila približno 2,5 m višja od normalnega vodostaja. Bile so tu že visoke vode, a vsaj

za en meter nižje. Ko pa je z velikim pokom odtrgalo škarpo v dolžini sto ali več metrov in si je voda izborila več prostora, se razlila v širino, je začela počasi upadati. Vse bolj se je zažirala v levi breg in po celi dolžini odnašala zemljo. Pri nas jo je odnesla trdo do hiše. Če bi moja hiša imela moderne temelje, kot jih gradijo danes, bi že v Dravi plavala. Stari rudniški temelji pa so zdržali. Mi smo bili v drugi etaži, vse do evakuacije. Iz vseh hiš po tej strani Meže je bila izpeljana evakuacija. Jaz nisem šel, vedel sem, da se lahko umaknem v hrib, če bo treba. Mali absurd, ki se je zgodil: večkrat mi je kdo rekel, kako pa lahko živiš pod to strmino, saj boš dobil kamenje na glavo, no, pa se to še ni zgodilo, pa nas je skoraj voda odnesla. Do danes smo spravili iz hiše mulj in drugo naplavino. V tej etaži je vse uničeno. Sedaj mi je pa najbolj pomembno, da se mi z bagerjem spravi voda od hiše, kjer si je naredila novo strugo. Nato se bo šele začela prava sanacija. Pri tem pa bomo morali biti strpni, saj ne moremo biti vsi prvi na vrsti, če je katastrofa doletela celo dolino. Kaj je vzrok takšni povodnji? Kot gozdar mislim, da je več vzrokov. Tudi naše vlake so krive. Je pa nekaj jasno: če se takšno ekstremno deževje vsuje iz petih dolin v tako ozko

grlo, kar Črna je, skoraj ne more biti drugače.

ANČICA VODOVNIK

Pet dni je voda drla okoli naše hiše, pet dni nismo mogli bivati doma, pet dni je bila naša hiša kot otok. In ko po petih dneh voda toliko odteče, da se lahko vrnemo k hiši, je to že pravi balzam. A le kratkotrajen, saj ugotovimo, da nam je povodenj popolnoma uničila okolico hiše, v hiši pa naredila ogromno škodo, najhujšo pri sinu, saj mu je voda odnesla praktično vse, ostali so le zidovi. Potem pa se je začela akcija čiščenja znanih in neznanih ljudi. Jaz pa sem kar cele dneve jokala in jokala. Se mi zdi, da enkrat zaradi hude izgube in drugič zaradi nesebične pomoči, ki smo je bili deležni. Ali pa morda zaradi tega, ker se že sedaj bojim novega deževja in nevarnosti, da se vse to ponovi. Kolikor je zgoraj še naloženega materiala in razpok v zemlji, verjetnost ob jesenskih nalivih za to ni ravno majhna. Ne vem, kako bom/bomo to psihično obremenitev preživeli. Dokler ne bodo sanirali prežečih nevarnosti nad nami, v naši hiši ne bo mirnega spanca.

MOJCA TOMAŽ

To so bili najtežji dnevi v mojem življenju. Tega, kako hudo je bilo, se z besedami preprosto ne da povedati. Bila sem v Italiji, ko me je v zgodnjih jutranjih urah zbudil klic. Bila je moja hčerka, ki mi je v joku in z obupanim glasom rekla, da so v Črni poplave, da je le-ta pod vodo, da nam zaliva hišo in da jo bo verjetno odneslo. Kmalu zatem pa so bile prekinjene vse zveze, nobene informacije več. Nisem več vedela, kaj se dogaja z mojima otrokoma, kaj se sploh dogaja v Črni. Bilo je grozno, ves čas sem jokala. V svojih fantazijskih mislih

sem videla vse najhujše. Takoj sem se odpravila domov, a to ni bilo enostavno. Že do Ljubljane je bil problem priti, čez Sleme ni bilo nič bolje, nato pa čez Teber do hiše. Tu sem dobila šele prve informacije in to je bil trenutek moje največje sreče: otroka sta bila živa in zdrava. A kmalu je sreča dobila temen madež. Pogled na hišo je bil grozljiv. Vse v mulju, vse uničeno. Ničesar več nimamo, voda je odnesla ves moj trud, vsa odrekanja, vse spomine. Jokala sem cele dneve, bila sem v šoku, nisem vedela, kaj storiti. A počasi so se mi začele dogajati lepše zadeve, ki so postopoma dvigovala moje razpoloženje in upanje v nadaljnje življenje: v hišo je namreč prihajala nesebična pomoč. Ljudje so bili tako čudoviti. Sedaj sem jokala še zaradi te človeške dobrote premnogih prostovoljcev. Pospravili so celotno hišo. In kaj je ostalo? Nič. Zato sem še kar malo zmedena, saj ne vem, kako naprej. Ampak bo, mora biti, tega se dobro zavedam. Toda kako konkretno naprej, tega pa še ne vem, saj niti tega ne vem, ali bomo še sploh lahko živeli tukaj. Čeprav se na trenutke čisto izgubim in pridem na rob obupa, vem, da moram močna naprej, če ne zaradi drugega, če ne zaradi mene, zaradi mojih otrok pa zanesljivo da.

JANI HERCOG

Kako hitro so se stvari dogajale v teh preteklih desetih dneh, je nekaj neverjetnega. Vse te dneve sem bil praktično ves čas v akciji, pomagal sosedom, se angažiral pri gasilcih in reševalcih ter seveda z enim očesom ves čas gledal na svojo hišo, ki je bila izpostavljena in se je stopnja ogroženosti iz dneva v dan, iz ure v uro povečevala. Zato sem moral evakuirati svojo družino. Sedaj je pri meni kot v celem kraju akcija na polno. Pomoč iz cele Slovenije je nadvse učinkovita in uspešna. Slovenci smo se v teh dneh resnično potrdili kot zelo složen in socialno čuteč narod, ko je to treba. Prve dni pa smo bili Črjani odrezani od sveta in prepuščeni samim sebi. Bojim se, da bo tako tudi potem, ko bo val pripravljenosti malo omagal. Sam sem bil te dni v različnih situacijah in razpoloženjih. Na eni strani v obupu, ker mi je zelo poškodovalo hišo, ki je še niti končal nisem, in seveda opremo, katere je nekaj odneslo, nekaj uničilo; pa seveda žalosten zaradi kraja, ki je bil tako lepo urejen, sedaj pa je vse ravno, muljasto in peščeno. Kar veliko časa bo potrebnega, da bomo vzpostavili staro stanje. Po drugi strani pa sem bil na polno okupiran pri pomoči sokrajanom, predvsem s potrebnimi prevozi s kombijem. Potrdil sem si staro resnico, da je delo na polno najboljša

terapija, da se človek ne razjoče nad situacijo in ne zapade v malodušje. Hvaležen sem vsem sosedom in prijateljem, da smo se dobili po večerih, malo posedeli, tudi kaj popili. Iz nas so kar bruhale medsebojne dnevne informacije. Potem smo pa tudi katero rekli, ki ni bila vezana na to katastrofo, se marsičemu tudi nasmejali. In to je bila že druga obrambna reakcija, da človek čim manj travmatsko preživi katastrofo, ki nas je prizadela.

MILAN KURNIK

Bil sem na dopustu v tujini, ko so mi poslali fotografije poplavljenе Črne. Sprva sem mislil, da se mi sanja. Ko pa sem poklical v Črno in so mi povedali, da je vse to res in še huje, smo se takoj odločili, da gremo domov. Pot domov je bila kar dobra kalvarija, preko mnogih na pol odnesenih cest nam je uspelo priti domov. In dom v stanju, za katerega skoraj ne moreš verjeti, da je to naredila narava, da je to naredila Meža. Takoj sem vzel lopato v roke in začel delati, neprekinjeno vse do danes, vsak dan od jutra do večera. Pri tem bi se skoraj razjokal ob množici stvari, ki jih je bilo treba zavreči, ker so bile uničene. Sam seveda ne bi mogel veliko narediti glede na količino nanosa, zato sem nadvse hvaležen za pomoč, ki je bila ves čas ob meni. Saj sploh ne morem registrirati, kdo vse nam je pomagal, vem le, da jih je bilo veliko in da so se menjavali. Na vasi sploh še nisem bil, tako da ne vem, kakšno je stanje drugod. A ne glede na to, kakšno je, sem optimist, da bomo kraj uredili. Če uporabim krilatico iz Mostarja, ko so jim porušili most, so rekli, naredili bomo še lepšega in še starejšega; za nas bom pa rekel, kraj bomo naredili še lepši in še bolj privlačen. Ja, optimist sem. Kljub vsej izgubi, ki me je doletela, ki je doletela kraj, vem, da ne bomo odnehali, dokler ne bo življenje vsaj približno normalizirano. Črjani se ne damo!

MARJANA JUG

Čeprav je že deset dni po ujmi, smo še vedno zmedeni, kaj storiti, kako živeti naprej. Spodaj smo imeli kuhinjo, dnevno sobo in delavnice. Ko je voda odtekla in smo odstranili mulj, smo ugotovili, da ni ostalo nič. Ko se tako mnoga leta vlaganja v nekaj urah razblinijo v nič, človek na trenutke izgubi smisel bivanja. Najhujše je bilo v petek dopoldan, videli smo, kako je voda prinesla sosedov avto, debela drevesa, odnesla vse okoliške ute. Ko pa je odtrgalo most, sva z možem vedela, da morava zapustiti hišo, če želiva preživeti, težka je bila

ta odločitev, a edina prava. A takoj ko se je dalo, to je bilo v soboto, sva se vrnila v hišo. Medtem pa je že tudi prišla prva pomoč gasilcev, nekje s Štajerskega. Potem pa so vsak dan prihajali prostovoljci, pri tem sva jim midva pri svojih letih bila bolj malo v pomoč. Globoka hvala vsem, hvala jim tudi za vzpodbudne besede;

ob tem ko so namreč cel dan pridno delali, so še naju tolažili in vzpodbujali k optimizmu. In kako naprej? Najprej sem rekla, najbolje bi bilo, da bi tudi mene kar odneslo. Sedaj bi se pa kar najraje preselila v stanovanje nekam v Črno, čeprav sem na hišo močno navezana. Tukaj me je res strah, da se kaj takega ponovi, sanacija bo pa tako obsežna, da ne vem, če jo bova fizično in finančno zmogla. Tako da zaenkrat še ne vidim svoje prihodnosti v svetli luči.

GABRIJELA KURNIK

Dnevi so mi tako hitro minevali, da skoraj ne morem verjeti, da je poteklo že toliko dni od začetka katastrofe. Vse te dni sem živela tako, kot da sem v nekem drugem svetu ali da le gledam tudi svojo vlogo. Nisem si mogla priznati, da je vse to, kar se je dogodilo in se še dogaja, sploh resnično. Voda, voda, voda vsepovsod. In ko tako rahlo brezciljno tavaš sem ter tja in gledaš opustošenje svoje imovine, se ti srce močno trga. In potem je prišla pomoč, več kot potrebna pomoč. Zdi se mi, da so nam poleg svojega dela prinesli tudi svetlobo, optimizem. Ljudje so prihajali, se menjavali, nam bili na razpolago pri vsem. Vse dni sem bila prav ganjena ob spoznanju, koliko dobrote premoremo Slovenci. Sem si pa pri tem mislila, a tako hude stvari se morajo dogoditi, da stopimo skupaj, da si pomagamo, saj drugače živimo bolj ali manj odtujeno življenje drug od drugega. Vse prevečkrat hodimo drug mimo drugega brez besed, sedaj pa je bilo v kraju izrečenih zelo veliko toplih besed. Poleg moje škode mi je težko tudi za naš kraj. Črno smo v zadnjih letih lepo

uredili, začeli smo razvijati turizem, ljudje so prihajali k nam zaradi naravnih danosti, zaradi lepega in zanimivega kraja, a sedaj bodo pa prihajali k nam iz radovednosti, da vidijo opustošenje. Katastrofa. Čim prej moramo kraju vrniti njegovo lepo podobo.

LENKA PREVALNIK

S hčerko sva bili sami v hiši, mož v bolnici, zet že v akciji. Enkrat sredi noči me je hčerka zbudila in rekla, da voda hitro narašča. Sicer smo mi že celo življenje ob vodi in nanjo in na njeno naraščanje kar malo navajeni. Sedaj pa je nenormalno močno in hitro naraščala. Kar naenkrat je bila okoli in okoli hiše, za gasilskim domom, vse je bilo ravno, nič se ni več videlo, kje je cesta, struga, vse je bilo pod vodo. Bilo je, kot da je sodni dan; vse dosedanje vode so nič v primerjavi s to. Sosed je s strojem za našo hišo naredil okop in delno preusmeril vodo. Mislim, da je to rešilo hišo pred podrtjem. Sosedu bom večno hvaležna za to! Voda je bobnela okoli in okoli nas, nosila je neverjetno velike skale. Res me je bilo pošteno strah, bila sem rahlo v šoku, zato mi je bila poznejša psihološka pomoč zelo koristna in potrebna. Hišo sva morali zapustiti, kljub vsemu namreč nisem bila prepričana, da bo ostala. Nato smo bili kar nekaj dni odvisni od drugih ljudi. Ti prvi dnevi so bili še posebej težki tudi zato, ker ni bilo telefonskih povezav in o možu nisem imela nobenih informacij, on pa ne o nas. In kaj naj rečem na koncu? Najbolj sem vesela, da smo vsi ostali živi in zdravi, ne samo v naši družini, ampak tudi v celi Črni. In cela Črna se je tudi izkazala kot ena velika družina, drug drugemu smo bili v pomoč in tolažbo. Z odprtimi rokami pa smo tudi sprejemali pomoč mnogih prostovoljcev, ki so prišli k nam iz cele države. Neizmerno sem jim hvaležna za vse, kar so storili za nas, za naš kraj.

ZDENKO ODERLAP

Kaj naj rečem ... prišla je huda ura! Na srečo nas je zbudil močan grom, okoli dveh zjutraj. Pogledal sem ven in nisem mogel verjeti svojim očem, bili smo sredi reke, na eni strani struga Jazbine, na drugi cesta, v obeh visoka voda. Toliko je še šlo, da sem postavil avto in traktor višje,

na varno. Ko sem se drugič vračal k hiši, me je voda že malo odnašala, segala mi je višje od kolen. In še je naraščala. Zavedel sem se, da moramo iz hiše. S sinom sva šla na cesto, voda nama je sedaj že segala do pasu, podpirala sva drug drugega, a naju je kljub temu zanašalo. Nato sem pa ženo s traktorsko žlico prenesel iz hiše na drugo stran, na varno; na srečo je žlica še ravno segla do hiše, da je žena lahko šla vanjo. To vse se je pri nas zgodilo v petek ob treh zjutraj, ko se je drugje šele začelo, kot sem izvedel pozneje. V soboto zjutraj sem s traktorjem višje nad hišo naredil valobran in s tem usmeril vodo s ceste v strugo, seveda je bilo vode že precej manj kot v petek. In sedaj smo lahko prišli do hiše in v grozi ugotovili, da v hiši vse plava, kar seveda še ni bilo odneseno; odnesena pa je bila večina stvari. Pomožni objekti še bližje vode, kot je hiša, pa so spodjedeni in kar malo v zraku. Nikoli v življenju me ni bilo ničesar strah, sedaj me je pa strah ... vode! Kdor doživi kaj takšnega, se bo vedno ali vsaj zelo dolgo bal vode in se v strahu spraševal, ali se to lahko ponovi. Ali je to sploh možno preživeti še enkrat?

BENE POTOČNIK

Sedaj po desetih dneh, ko smo izven življenjske nevarnosti, v kateri smo bili, ko smo odstranili ogromne, nepredstavljive količine naplavin, z nesebično pomočjo prijateljev in mnogih prostovoljcev iz celotne Slovenije, smo prišli šele na nulo.

Na tisto točko, ko bomo šele začeli razmišljati, kako naprej. Moja odločitev bo zelo težka: ali nadaljevati tako naprej, kot je bilo doslej, ali drugače. Vsa moja mehanizacija, ki sem jo ustvarjal trideset let, je odplavala z Mežo. Meža mi je vzela vse, še trdnost oz. varnost zidov delavnice je pod vprašajem. Najprej, pred dnevi, sem rekel, konec je z mojo obrtjo, ni je mogoče vzpostaviti nazaj. No, sedaj po nekaj časa, ko je glavni šok mimo, vsaj nekoliko bolj trezno razmišljam, seveda obstaja opcija, da vse skupaj postavim nazaj, svojo dejavnost, proizvodnjo. Če pa pomislim, da bi moral zopet od začetka tri desetletja ustvarjati približno tak standard, kot sem ga imel do sedaj, si to kar težko predstavljam. Vse to, kar sem desetletja nazaj zmoget sam, se mi vse bolj dozdeva, da ne bo šlo. Verjetno mi bo potrebna vsaj manjša pomoč. Če je bo vsaj za kanček toliko, kot je je bilo prejšnje dni, ko so se znanci, prijatelji in drugi prostovoljci množično izmenjevali pri delu, bo pa mogoče le nekako šlo. Razgovoril sem se le o svoji dejavnosti, od katere seveda živim in pri tem kar malo pozabil, da je v popolnem razsulu vsa naša okolica in vsi kletni prostori, vključno s sistemom ogrevanja.

ANDREJA FAJMUT

Ura je bila dve zjutraj, ko sem se zbudila oz. me je zbudil šum vode, kar se običajno iz naše hiše ne sliši. Videla sem, da je voda že kar visoka in da počasi narašča. Klicala sem 112 za protipoplavne vreče. Ko so mi okoli treh pripeljali vreče, je voda že nevarno narasla. Dva avtomobila

dežurnih delavcev sta se zelo nezanesljivo peljala po rečni cesti mimo hiše. Šoferja ju nista mogla več obvladovati, zapustila sta avto, da sta rešila sebe, avtomobila pa je odplavljalo naprej. Tudi dva naša avtomobila je odneslo, enega pa je popolnoma zalila voda oz. mulj. Voda je nato samo še naraščala in naraščala. Vse do nedelje opoldan smo bili kot na otoku. Poskušali smo dati na višje lokacije, kar se je dalo, zalagali smo marsikaj, da bi čimbolj preprečili vodi dostop v hišo, a smo bili pri tem bolj malo uspešni. Za razliko od drugih, kar sem izvedela seveda kasneje, se na srečo nismo počutili tako ogrožene, da nam bo odneslo hišo, zato smo v njej kar vztrajali. Sedaj pa že pet in več dni ni konca in kraja odstranjevanja mulja in vsega poplavljenega v spodnji etaži, kjer je dejansko vse uničeno. Pri tem delu smo imeli pomoč vse dni, saj sami tega vsaj en mesec ne bi uspeli odstraniti. Iz vsega srca sem hvaležna tem tihim, neznanim prostovoljcem za njihovo pomoč. Ker ne morem drugače, jim sedaj preko Črjanskih cajtnog kličem hvala, hvala, hvala. Prihajajo pa jesenski meseci in s tem velika bojazen, da do mraza ne bomo uspeli usposobiti sistema ogrevanja.

MIRO MAVC

Kaj naj rečem, namesto da bi jokal in moledoval, kar bi ob pogledu na hišo in okolico bilo čisto normalno, ne bi pa ničemur pripomoglo, da bi bila situacija boljša, sem se raje zatekel v humor. In s tem sebe, vse moje in tudi okolico spravljal v bolj optimistično razpoloženje. Tako sem med drugim govoril: Ni vam treba kam daleč v terme, saj jih imate v moji

hiši, pa namakanje v vodi in virpule, pa blatne kopeli, pa še zastonj vam nudimo vse to. Globoko v meni pa je seveda bilo hudo, ko sem gledal hišo in bil prepričan, da ne bo več

nikoli takšna, kot je bila. Nekako brezglavo sem taval od enega konca hiše do drugega. Ko sem bil najbolj na tleh, pa so začeli prihajati, prišli so od vsepovsod. Sploh nisem rekel, naj pridejo, nikogar nisem prosil za pomoč, kar naenkrat so bili tu in začeli čistiti mojo hišo. Z vsakim dnem je bil pogled nanjo bolj vzpodbuden. In ti prostovoljci so kar vztrajali, jaz pa sem bil vedno bolj bogaten z izkušnjo, da ti nekdo, ki te niti ne pozna, nesebično pomaga. Za človeka, ki je vedno vse sam postoril za sebe, je to res eno čudovito spoznanje. Iskrena hvala za pomoč in novo izkušnjo o dobrotljivosti ljudi. In sedaj? Seveda mora biti človek v svoji skromnosti srečen, da lahko zopet biva v svoji hiši, čeprav je zelo veliko stvari uničenih in za vedno izgubljenih. Lahko bi bilo še precej slabše. Tako, pa gremo naprej!

JANKO LADINEK

Mi smo bili eni prvih, ki smo bežali iz hiše, in to skozi okno pa z zelo hudo bolnim človekom, ki je nekaj dni zatem umrl. Zatočišče smo dobili v CUDV, za kar smo jim nadvse hvaležni. V spodnjem delu hiše je vse uničeno, mnogo stvari pa je itak bilo odplavljenih z vodo. Skoraj tričetr metra mulja v hiši smo

odstranjevali več dni. Glavno delo so opravili prostovoljci, jaz osebno sem jim bolj »svetel« zraven. Pa nobenega ne poznaš, to mi je bilo kar malo narobe: namreč nekdo ti pride v hišo, ti pomaga, te rešuje v hudih težavah, ti ga pa niti po imenu ne moreš poklicati. Popolnoma nova življenjska izkušnja, ki se me je zelo močno dotaknila in imam občutek, da bo za vedno ostala z mano, v meni. Ko sedaj gledam nazaj, kaj vse sem izgubil, mi je veliko vprašanje za naprej, kako bom brez vsega tega, kako bom to nadomestil. Pa se mi že vse bolj postavlja odgovor in prepričanje, da bo že šlo naprej, tako ali drugače. Človek je v bistvu zelo prilagodljivo bitje, ki lahko marsikaj prenese, tako bomo mi doma kot tudi vsi Črjani premagali to največjo katastrofo, ki se nam je zgodila, in si ustvarili perspektivno življenje naprej. Črjani smo trmasti ljudje in sedaj bomo to svojo trmo obrnili sebi v prid.

ANICA RAMŠAK

Doživeli smo katastrofo, s tem sem povedala vse! Spoznala sem pa nekaj: ljudje smo v tem kriznem času spet postali človek človeku človek. Toliko pridnih rok v naši hiši še nikoli ni bilo, pri tem pa iskreno upam, da jih nikoli več ne bo treba. Veliko so te roke naredile, seveda je pa še zelo daleč do konca, da bi si življenje vsaj približno uredili, tako kot je bilo pred katastrofo. Čaka nas zelo obsežna sanacija, saj so

dejansko od hiše ostali samo zidovi. Veliko pa se seveda ne bo dalo nikoli več tako urediti, kot je bilo, predvsem spomini iz našega skupnega življenja. Sicer sem pa bila, ko je hišo poplavelo in je bila kot otok sredi pobesnele reke, čisto sama. Sploh ne vem, od kod sem jemala moč in pogum, da se nisem sesedla in nemočno razjokala. Ko so prišli po mene za evakuacijo, je razum pravil, da moram oditi, če hočem preživeti, čustva pa so temu nasprotovala, saj ja vendar ne morem, ne smem zapustiti svoje hiše, ki je moj dom, kjer je moje življenje, saj brez nje mi tako ali tako ne bo več do življenja. Ko pa sem nato prvo noč prespala pri dr. Ani in nato nekaj naslednjih noči pri sinu v Rudarjevem, kamor sva prišla preko Tebra po štirih urah prebijanja, sem sprevidela, koliko je dobrih ljudi in da je tudi za to vredno živeti. Človek šteje več kot vse materialne dobrine, tudi več kot hiša.

NALE HAZNADAR

Zdaj se pa res že malo lažje diha, pa tudi kakšen nasmeh se že prikrade na usta, ko vidim, da se dela, pospravlja in čutim, da bo življenje šlo naprej. Vse do sedaj sem bil kar v nekakšnem šoku, poln napetosti, s trezno glavo se enostavno ni dalo razmišljati. In kar je bilo na trenutke najbolj grozno, je to, da

v meni ni bilo nobene prave volje in razmišljanja za življenje naprej, kot da mi je čisto vseeno, kaj se bo še zgodilo, saj hujše itak ne more biti. Sedaj ko je občutenje in doživljanje malo izven teh negativnih napetosti, pa poskušam za nazaj malo urejati spomine, a še ne morem vsega sestaviti skupaj. Vse preveč mi je v glavi predvsem spomin, kako sem zrl v besnečo vodo, da bo le-ta zdaj zdaj odnesla celotno hišo. Kar malo sem pozabil na sebe in vse bolj rastočo nevarnost, ker se je bilo pač težko ločiti od vsega, kar je človek celo življenje ustvarjal. Tako sem bil skoraj zadnji čas rešen na varno. Moji so bili evakuirani že prej. Na srečo je hiša, ki je bila prva na

udaru v tem zaselku, ostala, zelo verjetno se bomo lahko tudi vselili nazaj v njo. Po večdnevem odstranjevanju vse naplavine ob pomoči mnogih pridnih rok pa smo ugotovili, da je v hiši ostalo bore malo, da bo sanacija in nadomeščanje vsega izgubljenega dolgotrajno in tudi drago. Pa še nekaj je v meni: strah, da se vse to še kdaj povrne. Marsikaj sem v življenju že dal skozi, pa sem se nekako vedno pobral, kako bi bilo pa s še eno takšno ujmo, pa ne vem.

KLEMEN PUŠNIK

Napovedovali so zelo močne padavine, ampak vsi smo nekako upali, da ne bo tako močno oz. da bo šlo, kot že tolikokrat, mimo nas. Mi, cela družina, smo bili skupaj doma, toda kot na otoku sredi neprehodne ponorele reke. In voda je kar naraščala in naraščala, v spodnjih prostorih je bila visoka že

1.5 metra. Do nedelje smo vztrajali v hiši. V nedeljo zjutraj, po treh neprespanih nočeh, pa smo videli, da moramo hišo le zapustiti, saj je voda še kar naraščala, vse bolj pa je prinašala velika drevesa; če bi zadela hišo, verjetno le-ta ne bi mogla zdržati takšnega pritiska. Odpeljali so nas na veliki žlici bagerja. Ko sem po treh dneh v Rudarjevem stopil na trdna tla, na travo, so se mi ulile solze in utrdilo spoznanje, kako veliko šteje človeška varnost. Zadnje dni smo pa čistili, čistili in čistili, ob pomoči mnogih prijateljev in prostovoljcev. Ob vseh teh mnogih skupnih akcijah se mi neprestano obuja misel: voda nam je podrla mostove, a so se postavili novi mostovi, mostovi človeške solidarnosti in medsebojne povezanosti. Sedaj hiša in okolica počasi dobivata nekakšen izgled, ki pa seveda ni niti slučajno podoben prejšnjemu. Za dejavnost, od katere živimo, zaenkrat vidim pred sabo eno samo veliko temno praznino. Prej dve leti korone, ko smo bili večino časa zaprti, sedaj to, ko bosta kar za nekaj časa gostinstvo in turizem v Črni v drugem planu, s tem pa zelo vprašljivo preživetje naše dejavnosti.

URBAN ROŽANC

Preživeli smo hude trenutke, situacija je bila res tako huda, da nismo vedeli, kaj vse se še lahko zgodi, s čim nas lahko narava – voda – še preseneti in udari. Veliko stvari se je v teh preteklih dneh nakopičilo v meni. Kar me je pa najbolj prevzelo, je to, da sem videl, kako je človek popolnoma nemočen v boju proti noro deroči vodi. Imel si samo dve možnosti: da gledaš in čakaš, kaj se bo zgodilo, ali pa bežiš stran, na varno. Potem pa, ko je voda začela upadati in so se pokazale vse posledice njenega divjanja, sem bil popolnoma zapre-

paden in šokiran, v meni se je nekaj prelomilo. Zelo počasi sem začel sestavljati skupaj in optimistično čistiti hišo in urejati okolico. Škode v hiši je veliko, a bo že nekako šlo, mora iti. Res sem optimist, še posebej sedaj, ko sem bil deležen neverjetno veliko pomoči. Prav presenečen sem bil nad takšnim medsebojnim sodelovanjem krajanov. Še posebej bi poudaril nesebično pomoč domačih gasilcev in gorskih reševalcev,

ki so imeli nekateri od njih doma zalite hiše in so cele dneve pomagali drugim. Malo pa se bojim jesenskih mesecev in zime. Ne le za sebe, jaz bom že nekako, temveč za mnoge Črjane, ki so izgubili peč za ogrevanje, pa olje in si bodo težko nabavili nove. Mislim, da bo poznejša pomoč marsikomu še bolj potrebna kot pa pomoč, ki je bila nudena sedaj. Od srca upam, da bosta ta solidarnost in pomoč države prisotna tudi v naslednjih mesecih, ponekod pa tudi v naslednjih letih.

JOŽICA POTOČNIK

Vse skupaj se je odvijalo z neverjetno hitrostjo, tako da je bilo kar težko vsemu slediti, sploh pa ne točno časovno opredeliti. Vem le to, da sem bila dva dneva doma z vnukom sama, popolnoma odrezana od sveta. Voda je začela pri nas zelo hitro naraščati. Mož je šel v klet, kjer ga je podrla voda, bila mu je skoraj do vratu, komaj se

je rešil, za trenutek je bil prepričan, da je konec z njim. Zato sva oba najbolj srečna, da sva še živa. Nato pa je odšel, da odpelje avto na varno in se ni mogel več vrniti. Okoli nas je bila ena sam deroča reka. Medtem je zmanjkalo elektrike, vode in telefonske povezave. Zato z možem nisem imela nobene zveze, nisem vedela, kaj se mu je zgodilo, že drugič v nekaj urah sem trepetala za njegovo življenje. Zdelo se mi je, da je trajalo celo večnost, ko je voda malo upadla in sem ga zagledala na drugi strani reke in sva si pomahala. Sedaj smo hišo s pomočjo prijateljev in znancev po ta večjem nekako spravili v red. Iz hiše smo spravili vso blato in ogromno uničenih stvari, v spodnji etaži praktično ni ostalo ničesar. Posebej bi rada poudarila, kako delovni so bili prostovoljci. Mi smo jih že naganjali, naj vendar nehajo in gredo domov.

A niso hoteli, so rekli, to in to moramo do konca narediti. In so delali do osmih zvečer brez predaha. Naslednji dan pa so prišli drugi in bili podobno zagnani. Ta pomoč neznanih ljudi, ta solidarnost, ta želja resnično nekaj narediti za drugega, ker pomoč potrebuje, je bilo nekaj najlepšega, kar sem doživljala v teh dneh preizkušnje.

DARJA KOTNIK (za cel blok)

Po desetih dneh in kako sedaj naprej v tej situaciji je pa vprašanje, na katerega verjetno nihče še nima jasnega odgovora. Najprej je bilo v ospredju reševanje samega sebe in imovine, kolikor se je dalo, potem je sledilo čiščenje in urejanje, da bi se sedaj začeli spraševati, kje pravzaprav smo, kaj se nam je dejansko zgodilo. Posledice ujme so zelo hude, materialne in posledično za

nekatero tudi psihične. Jaz osebno nisem bila v nevarnosti, tudi materialna škoda ni nepopravljiva, a govorim v imenu vseh v bloku, govorim in čutim v imenu vseh Črjanov, ki jih je ujma zelo prizadela, in se poskušam vživeti v njihovo situacijo. Mi tukaj v bloku smo postali kar neka manjša povezana skupnost, tako povezani nismo bili nikoli. Čutili smo drug drugega. In tako naj bi šlo življenje naprej, ker samo tako povezani bomo lahko uspešni tudi v prihajajočih dneh, mesecih, ki bodo zahtevali še velike napore, da se bo življenje normaliziralo. Ne smemo dopustiti, da bi ljudje ostali sami, ne mislim samo na naš blok, temveč na celo Črno. Ne bilo bi človeško, da bi že čez nekaj dni za ene življenje postalo normalno, prizadeti pa pozabljeni in sami s svojimi težavami, ki bodo mogoče trajale mesece, tudi leta. In ta bodoča pomoč bo za razliko od te dosedanje spontane, aktivistične, sicer zelo uspešne, morala biti načrtna, sistematična in podprta z utemeljitvami različnih strokovnjakov. Pri tem pa bo potrebno biti zelo pazljiv in dosleden, da bodo pomoč dobili resnično tisti, ki jo najbolj potrebujejo, in ne tisti, ki bodo najbolj glasni, ali celo tisti, ki so pri koritu.

IVANKA ŠUŠEL

Mislim, da moram najprej povedati, da naša hiša že več kot sto let stoji na isti lokaciji in je nikoli ni nič ogrozilo. Sedaj pa v kratkem času plaz, vetrolom in poplava! To zanesljivo kaže na spremenjene vremenske, klimatske in prostorske razmere - zaradi zelo različnih vzrokov, ne samo naravnih, tudi človeških. Ko sem se v četrtek zvečer vračala domov, je lilo kot iz škafa. Bistra je začela nenavadno hitro naraščati. Čeprav je že bila kdaj visoka, a tako grozovita, divja, morilska ni bila še nikoli. Okoli hiše je nenavadno močno

ropotalo, voda je namreč nosila drevesa, hlode in nepredstavljivo velike skale. Okoli treh zjutraj je zelo močno počilo, odneslo nam je most. Voda je vse bolj naraščala. Mož in sin sta poskušala rešiti, kar bi se dalo. Pri tem se je mož zelo hudo poškodoval. Klicali smo 112 in podali našo situacijo z ranjenim možem. Kmalu zatem telefonskih

zvez ni bilo več. Bili smo odrezani od sveta in brez možnosti, da zapustimo hišo. Reševalci so nato prišli preko smučišča in Staneta ter po strmini za hišo navzdol do nas. Ugotovili so, da moža niti slučajno ne morejo odnesti, zato sta z njimi odšli snaha in vnukinja. In potem nam je ostalo samo čakanje. Tesnoba in strah sta naraščala kot tudi še voda. Okoli 18. ure smo nad hišo zaslišali grozljiv zvok. Takrat sem pa res mislila, no, sedaj je pa po vsem tem konec sveta. A bilo je obratno. Prišel je rešilni helikopter (ker smo bili odrezani od vsega, nismo niti v sanjah vedeli, da bo prišel helikopter). Zelo na hitro smo se morali pripraviti za odhod, nič nismo mogli vzeti s sabo. Nato smo bili nastanjeni pri dobrih ljudeh, a bili smo na treh koncih in nismo drug za drugega vedeli, kako je. To je bila zelo težka preizkušnja. In potem toliko večje olajšanje, ko smo dobili informacijo, da smo vsi dobro. Po desetih ali enajstih dneh je bila postavljena brv k hiši in hiša vsaj toliko urejena, da smo se lahko vrnili domov. In sedaj hodim po hiši in okoli nje in ko gledam vso to razdejanje, sem kar dobro razsuta, ne morem se še čisto zbrati. Zaenkrat še nisem v stanju razmišljati naprej. Se pa zelo zelo bojim, da bi se kaj takšnega ponovilo. Mislim, da tega ne bi mogla še enkrat preživeti. Rada bi se iskreno zahvalila vsem, ki so

nam pomagali in te dni stali z nami. Zelo veliko jih je, če bi jih naštevala, bi zanesljivo koga pozabila. Poudariti pa želim, da je bila pomoč vsestranska, da so se gasilci, reševalci in drugi polno angažirali, delali po najboljših močeh, dali vse od sebe, večkrat tudi sami sebe izpostavili nevarnosti pri reševanju drugih. Ja, njihova pomoč je bila popolna, brez vsake sebičnosti. Zato ne morem pristati na izjave nekaterih, da pomoč ni bila prava, da je bilo vse dezorganizirano. To lahko govorijo iz varnega zatočišča le tisti, ki niso bili prizadeti.

In če zaokrožimo vse te pretresljive zgodbe, lahko rečemo ... Ves pozitiven emocionalen naboj, ki ga je Črna v teh nadvse hudih življenjskih izkušnjah pokazala, je potrebno prenesti naprej, v prihodnost. K temu so poklicani vsi krajanji, še posebej celotna občinska uprava in predvsem posamezniki, živeči v Črni ali izven nje, ki jo imajo radi, ji želijo dobro in imajo vpliv na širšem in državnem nivoju. Zato ne smejo dovoliti, da bi Črna po sedanjih medijskih aktualnostih in po vseh obljubah, da bo dobila tudi potrebno finančno pomoč za sanacijo, ostala sama in pozabljena. Ne dovoliti, da se že začeta dela prekinijo. Zahtevati, da se denar iz državnega proračuna in evropskih sredstev pošteno in enakovredno dodeli glede na stopnjo prizadetosti posameznih področij. Ne dovoliti, da se nad Črno gradijo nove gozdne vlake. Zahtevati strokovno in efektivno takojšnjo ureditev že obstoječih vlak, danes prežečih, da v dolino potisnejo nove količine materialov. Zahtevati pregled vseh potencialnih plazišč in zaščititi grozeča. Zahtevati ureditev hudournikov, ki so se ob nedavnih ujmi pokazali najbolj uničujoči. Urediti cestišča v zaselke občine, ki bodo krajanom omogočale nemoten in varen dostop v dolino. Zahtevati poglobitev vseh rečnih strug, ki so zabite s kamenjem in prodrom. In ne nazadnje: takoj izdelati operativno-strateški načrt sanacije kraja, ki bo podprl vse zgoraj navedene usmeritve in zahteve.

Marijan Lačen

Delo gasilcev in Civilne zaščite v času poplav in sanacije

Poveljnik **Prostovoljnega gasilskega** društva Črna **Rok Šušel** in namestnik poveljnika Civilne zaščite Črna **Matej Kramberger** sta bila s pomočjo ljudem in njihove imovine v času poplav in sanacije 'ena glava', kot sama pravita. Tako se spominjata norega divjanja narave, težkih reševanj, nemoči v prvih dneh, ko gasilci niso mogli do ljudi, in odgovornih odločitev.

Rok: Delo gasilcev se je začelo 3. avgusta že malo čez osmo

uro zvečer, in sicer so klicali zaradi zalite kleti v centru Črne. Ob pol dveh ponoči pa so javili plaz v Koprivni, kjer smo imeli prve evakuacije, nadaljevali smo v Šmelcu, sledile so evakuacije v Spodnjem Javorju, nekaj jih je bilo v Centru, potem pa so klici kar deževali. A mi nismo imeli več dostopa do pomoči potrebnih.

Matej: Zjutraj so gasilci z evakuiranci iz Koprivne komaj ušli: en avto jih je še uspel potegniti do gasilskega doma, drugi je moral ostati na Pristavi in nekaj teh evakuirancev je ostalo

v hiši pri Štefaniji. Šlo je za pet minut razlike, tudi občinski komunalni delavec, ki je poskušal pomagati z bagerjem, se je komaj rešil.

Rok: V tem prvem valu je sodelovalo dvajset naših operativcev, a tudi gasilci smo bili prestrašeni, saj nismo vedeli, kaj se doma dogaja, kako je s hišo in družino. Da sem lahko delal brez skrbi, kako je doma, sem svojega sina uspel rešiti in ga spraviti v gasilski dom.

Matej: V petek zjutraj smo zaprosili za pomoč, medtem pa sami opravljali evakuacije, dokler pozno popoldne nismo dobili prvih helikopterjev.

Rok: Na srečo smo imeli urejeno rezervno električno napajanje, da smo lahko vzdrževali najnujnejše komunikacije z regijskim centrom in helikopterji. Prvi dan smo GRS in pilotom helikopterjev predali potrebne lokacije za evakuacijo, da so do pol ure pred mrakom evakuirali večino nujnih primerov. Gasilci smo bili prva dva dni premični le z enim strojem od MPI in z njim rešili, kar smo mogli. Tretji dan smo pridobili še dva stroja od Gradbenih materialov. Istočasno je v CUDV zmanjkovalo nafte za agregat, zato smo črpali naše kurilno olje in ga prevažali tja. Potem se je začela skrb glede pomanjkanja hrane in zdravil. Vdrli smo v lekarno, namestili svojo ključavnico in vzpostavili začasno zdravstveno oskrbo, ki jo je vodila dr. Ana Fajmut.

Matej: Nekateri starejši evakuiranci niso znali povedati, katere tablete jemljejo, zato smo po radijski zvezi klicali regijski center, nato pa regijski center dežurnega zdravnika v ZD Ravne na Koroškem, da je pogledal v kartoteko, skratka vsem smo zagotovili ustrezna zdravila, ki so jih rabili. Dobili smo tudi poziv, da je človek ujet na jez, a žal dostopa do njega nismo imeli. Tja je šel odpirat jez, a so se pogoji gibanja na tistem nevarnem predelu hitro spremenili, v petih minutah se je struga toliko povečala, da ni mogel nazaj. Mi pa nikakor nismo mogli do njega, a na srečo je potem vmes voda nekoliko upadla, da se je rešil.

Rok: Gasilci smo ves čas kontaktirali preko regijskega centra. Imeli smo tudi rezervno napajanje z agregatom, kar smo leta prej ustrezno uredili in je v teh okoliščinah prišlo hudo prav. Na to, da bo začelo zalivati tudi našo stavbo, smo se prej

pripravili. Šli smo h Golobineku na Pristavo, da je vzel s hiše svojo anteno, ker so bile vse naše neuporabne, njegovo smo dali na podstrešje in je tako ostala zveza s Slovenj Gradcem. V soboto je gasilski dom zalila voda, mi pa smo imeli v prostorih gasilskega doma tudi 20 evakuirancev. S pomočjo Hercoga in njegovega traktorja smo ljudi spravili na varno. Tri dni smo spali na tleh, četrty dan smo dobili postelje. Sprejemali smo take odločitve, za katere si nikoli ne bi mislili, da jih bo treba.

Matej: S petka na soboto smo celo noč dežurali, zelo malo spali, poskušali reševati našo stavbo, a ni bilo pomoči. Agregat smo dvignili višje, nazadnje je pristal na podstrešju. Posebej smo pazili na most pod Skudnikom, ker je bila to edina pot, da si prišel v Črni na drugo stran Javorskega potoka. Tja čez v CUDV smo najprej evakuirali ljudi, potem pa tja prestavili še naš štab. GRS je imel takrat štab še pri Skudniku zaradi pristajanja helikopterjev na Božičevem travniku.

Rok: Organizirali smo izvidnice: prva je šla v Rudarjevo, kjer so jo dokaj dobro odnesli, druga pa v Žerjav - peš čez vrh in s piciklom. Počasi smo zbirali podatke, kaj se je sploh zgodilo in v kakšnem stanju so sokrajani. Prvi vojaki so se iz strani Mežice peš čez Teber prebili v gasilski dom, prvi gasilci so bili iz Kotelj in so prišli k nam čez Naravske ledine.

Ljudje so bili pod stresom, klicali na 112 in prosili za pomoč. Gospa iz Koprivne je jokala, da se nam je srce trgalo, a nismo mogli do nje. Nobeden ni nič vedel, jasno je ljudem postalo veliko kasneje, ko so spoznali stanje v centru in potem so razumeli, zakaj nismo mogli prihiteti na pomoč. Tudi gasilci smo bili pod psihičnim pritiskom in nekateri smo težko vzdržali brez pomirjevalnih tablet. Prvi trije, štirje dnevi so bili res težki. Potem pa so se začeli problemi s hrano in čiščenjem. A prihajala je pomoč, skoraj z vseh koncev Slovenije so se pripeljali gasilci, enkrat smo jih imeli čez 300. Dnevno smo imeli vsaj po 50 vojakov. Na začetku smo imeli samo slovenske vojake, potem pa smo dobili še makedonske. Poleg teh še inženirce. Potrebne je bilo veliko koordinacije in logistike!

Matej: Skupno smo naštel 204 gasilske enote, ki so se zvrstile v Črni: dva dni prej smo dali napoved, koliko jih rabimo in s kakšno opremo najpridejo, pa je vse štimalo. Vseh intervencij v občini je bilo 214. Delo se je spreminjalo, prve dni smo samo črpali, da smo sploh prišli do mulja. Potem smo se preusmerili na lopate in karjole, sledilo je pranje in sesanje. Vmes so se pojavile še nevarne snovi. Bilo pa je tudi nekaj takih čiščenj, ko so domačini sami poskrbeli za vse in nas sploh niso klicali. Na srečo znajo ljudje marsikaj narediti in mnoge hiše premorejo traktorje in podobne stroje.

Rok: Velika zahvala gre Elektru Celje, katerega delavci so nepretrgoma delali dva dneva in zelo hitro zagotovili elektriko v Črni. Tudi telekomunikacije smo dobili relativno hitro. Strah pa nas je bilo, da bi tudi CUDV zalila voda.

Matej: Malo je bilo panike, ker je prišlo do grozne dezinformacije: da se je sprožil plaz od Matvoza in s Tebra ter da se mora ljudi z Lampreč in iz CUDV evakuirati. Na koncu se je vse izteklo dobro, smo pa imeli več rezervnih scenarijev, kako bi ukrepali, če bi res prišlo do omenjene situacije s plazovi.

Rok: Ko se je začela sanacija, se je pojavila težava z mesom iz zalitih skrinj; meso je že smrdelo, skrinje so bile zunaj, vreme se je otoplilo in hitro bi lahko prišlo do kakih okužb. Problem so bili odpadki. Hrano in zdravila je bilo treba dostaviti v Črno in iz Črne v zaselke. Črjani so glede tega odigrali odlično vlogo, zato kapo dol vsem. Samoiniciativno so se izkazali fantje na motorjih in štirikolesnikih, saj so več kot teden dni razvažali zdravila, hrano, vodo.

Matej: Ljudje so se izjemno izkazali tudi v logističnih centrih s hrano in oblačili, v skladišču orodja in na heliportih. Vsi ti krajani zaslužijo zelo zelo veliko zahvalo. Krajani so prihajali pomagat po svoji volji, niti poklicati jih ni bilo treba. Prve dni, ko so delali samo domači prostovoljci, so se le-ti dobro znašli tudi brez koordinatorja.

Rok: In noben občan ni ostal brez hrane ali tablet, nobene smrtno žrtve ni bilo! Če je bilo kaj vroče krvi, se je to hitro uredilo in pozabilo.

Matej: Črjanski gasilci in Civilna zaščita smo skorajda eni in isti ljudje. Jaz sem prevzel delo CZ, Rok je poveljnik PGD,

delala pa sva skupaj. To je ena glava! Naše naloge so prepletene.

Rok: Ob tem bi apeliral na Občino, da je sedaj čas, da se glede CZ kaj postori. Izkazalo se je, da imamo v kraju veliko sposobnih ljudi, šolanih, mojstrov, ki znajo delati s stroji in so pripravljene pomagati, samo funkcije jim je treba dati. Jaz sem gasilec in delno pri CZ, Matej je oboje, a v taki hudi situaciji, kot je bila sedaj, ni haska, če imaš iste ljudi v CZ in med gasilci. Vsekakor se moramo 'pojačati'.

Matej: Četrty dan smo dobili pomoč pri vodenju in logistiki, pohvalil bi Jožeta Kašnika (PGD Dovže), ki je po najhujših treh dneh postal glavni pri logistiki, pa iz PGD Radlje ob Dravi Davida Vaukmana ter Primoža Osojnika. Iz Sežane so nam pripeljali vozilo PV-2 in nam na Slemenu začeli vzpostavljati mobilne repetitorje, da smo bili bolje pokriti z radijskimi signali. Ti fantje so potem ostali pri nas deset dni. Nudili so pomoč pri koordinaciji v smislu radijskih zvez, informacijske podpore, pomagali so nam z dronom ... To so bili prostovoljni gasilci, ki so prišli z drugega konca Slovenije. Odlični strokovnjaki.

Rok: Ljudem smo posodili nekaj naše opreme, na primer potopne črpalke, ki pa lahko hitro pregorijo, toda Tedi Jelen in Kligl sta nam jih sproti servisirala. Vmes smo dobili nekaj novih črpalk, tako da se nam je izšlo glede opreme. Seveda pa je veliko opreme zalila voda. Na samem gasilskem domu imamo oceno sto tisoč evrov škode. Pa toliko prostovoljnih ur smo pred tem vložili v gasilski dom!

Matej: Odziv Slovencev za denarno pomoč je velik. Pa ne samo iz Slovenije, dobili smo nakazila tudi iz Nizozemske, Belgije, Avstrije, Ukrajine, Poljske, Češke. Saj niso dali veliko, a če nekdo iz tujine nakaže 20 €, ti je toplo pri srcu.

Rok: Ko se je zbiral denar po Mežiški dolini, so se presegle pričakovane vsote, ne gre le za denar, tudi za čustva. Ljudje so solidarni in nam zaupajo. Radi tudi osebno izročijo denar v roke. Pripeljal se je, na primer, moški na motorju iz Maribora in naju vprašal, komu naj izroči denar. Pokazala sva mu hišo, ki je bila poplavljen, pa se je odpeljal do stanovalcev in jim izročil kuverto.

Donacije bilo veliko, prijateljska društva so marsikaj prispevala. Naši fantje so bili na terenu ves čas mokri, njihove noge so bile napite, obrabane, krvave, ta problem pa so rešila donirana oblačila in obutev. In tu je bila še deklica Naja, ki je prodajala zapestnice in je za naš PGD zbrala 5.075 €. Hvala ji.

Matej: Ogromna zahvala gre GRS Koroške, saj smo skupaj z njimi prve tri dni urejali vse reševalne akcije, kasneje pa so prevzeli vse, kar se tiče koordinacije helikopterjev in logistiko na stadionu, fantje na mestu! Zahvala za izjemno dobro sodelovanje in koordinacijo gre tudi Miru Strmčniku od Slovenske vojske, ki je vseskozi skrbel za koordinacijo vojske v Črni. Policija je v Črni odigrala ključno vlogo pri varovanju logističnih centrov in skrbi za varnost, saj so se iz sosednjih občin hitro pojavile informacije o možnih krajih iz logističnih centrov in poškodovanih hiš. Pohvaliti moramo tudi sodelovanje s CUDV in direktorico Daljo Pečovnik, ki

nam je ponudila prostore CUDV za nastanitev evakuiranih oseb, kot tudi za delovanje skupnega štaba CZ, GRS in PGD. Zahvala tudi medicinskemu osebju. Najprej je vskočila dr. Fajmut, potem sta prišli še dr. Čreslovník in medicinska sestra Manja Terbovšek ter tehnik Nace Košutnik, ki so bili prve dni ves čas na razpolago. V ponedeljek so od SV prispeli kirurg, travmatolog in anesteziist. Tudi dr. Vodovnikova je pomagala. V torek se je pridružila in vzpostavila tudi psihološka pomoč. Ko so v Mežici vzpostavili bolnišnico Role-2, se je vse skupaj prestavilo tja, a v Črni je vseeno ostalo 24-urno dežurstvo. Res zahvala vsem medicincem, vsi so bili še kako potrebni, tudi psihološka pomoč, ker se nam je vsem že nakopičilo precej stresa.

Velika zahvala vsem podjetjem in privatnikom z delovnimi stroji, ki so nam priskočili na pomoč pri čiščenju strug in cest, vsem prostovoljcem in vsem ostalim, ki so kakorkoli

pripomogli k reševanju nastale situacije. Največja pohvala, zahvala in priznanje pa gre Črjanom, vsem tistim, ki ste kakorkoli pomagali sosedom, sokrajanom, gasilcem, civilni zaščiti, občini in vsem ostalim organizacijam.

Edino, kar ni za pohvalo v tem času, pa so bili politični obiski. Vem, da verjetno morajo biti, toda če cel dan prosiš za helikopterski prevoz za nekoga v stiski, potem pa se s helikopterjem pripelje politik, tega ne morem sprejeti.

Fantje so dvanajst dni obvladovali izredne situacije, potem pa je delo prevzela Občina. Vse je teklo v redu, gasilske enote so delovale povezano, zelo dobro je bilo sodelovanje z GRS, SV, NMP in drugimi enotami, zato lahko sedaj vsem pogledajo v oči s ponosom in z mirno vestjo.

Z Rokom in Matejem se je pogovarjala Irena Greiner

Vesel sem, da smo ves čas pravilno postopali

Peter Naglič je namestnik načelnika **Gorske reševalne službe Koroška**. V času poplav, ko je bilo potrebno preudarno in odgovorno ukrepati, je prevzel reševanje ljudi in še marsikatero pomoč. S svojo ekipo reševalcev in skupaj z gasilci je svojo nalogo odlično opravil. Za bralce Črjanskih cajtnj je malo bolj podrobno opisal začetek hude ure, prve ukrepe in nadaljnje dogajanje.

“Ko je začelo Črno zalivati, sem bil z gasilci med prvimi. Že v četrtek zvečer sem šel v gasilski dom in ponudil pomoč, saj sem pri gasilcih prvi posredovalec. Okoli pol dveh ponoči se je oglasil poziv, da v Koprivni plaz ogroža hišo. Ko smo se pripeljali v Koprivno, smo se skoraj zaleteli v ta plaz. Stanovalca ogrožene hiše sta medtem pribežala čez travnike do šole in povedala, da je plaz zasul hišo Betke Jelen in drsel mimo hleva. Oba smo evakuirali, torej naložili v gasilski avto, in se obrnili proti Črni. Še dobro, da nam je naproti prišel stroj kombinirka, da smo se sploh lahko vrnili, kajti plazovi so sproti zasipali cesto. V Šmelcu, na sotočju Meže in Tople, pa smo v živo spremljali plaz, ki je prigrmel navzdol s polomljenimi smrekami in jih lomil kot vžigalice. Ta gmota je naredila jez in zadaj se je začela nabirati voda, to pa je pomenilo katastrofo. Vodja gasilcev je takoj odredil evakuacijo ljudi iz tega dela Šmelca, brata Dlopst sta prihitela na pomoč in zbujala ljudi iz spanja, vse prestrašene, saj niso dojeli, kaj se dogaja. Gasilec je s kombinirko še reševal situacijo, da je del vode spustil skozi jez, spodaj pa smo videli, kako je potem voda odnesla most, kot bi bil iz plastelina. V minuti sva se z načelnikom GRS Miranom Kakerjem, ki je umikal svojce in avtomobile, zmenila, kako naprej, čeprav takrat nobeden od nas ni niti slutil, v kakšne razsežnosti bo šla ta katastrofa. Ljudje so v naglici vzeli očala, zdravila, denar in telefon,

Španski helikopter (Chinook), dostava 5T ustekleničene vode na stadion v Črni, foto Iztok Mencinger, GRS Koroška

mi pa smo teh petnajst do osemnajst Šmelcarjev odpeljali, dobesedno smo zbežali proti Črni. Pri Pongračiču smo dobili navodilo, da moramo zaviti čez most na Pristavo, ker je bila cesta mimo Pubana že neprevozna. Pri spomeniku v centru je drvela že pol metra visoka voda s plohi, koreninami, kantami za smeti ... Evakuirance smo odložili na suho, pol ure zatem se je porušil most na Pristavi. Komunalni delavec je pred tem z bagrom reševal most, a je stroj potegnilo v vodo, on pa je zadnji trenutek izskočil na varno.

Doma sem potem naročil Urši in Lenki, naj spravita vse vredne stvari v višje nadstropje hiše, pa mi še nista čisto verjeli, da je tako hudo, toda ob zvokih alarma splošne nevarnosti smo vsi vedeli, da gre za pravo katastrofo. Grozno je bilo, ker hočeš pomagati, a ne moreš, le nemo lahko opazuješ divjanje narave! Gasilci so se peljali proti Rudarjevemu, ko je bilo še mogoče, in po megafonu ljudi opozarjali, naj se umaknejo v višja nadstropja. Kasneje je bil center kraja

Živa veriga pri raztovarjanju hrane na stadionu, foto G. Golob

odrezan od sveta, namreč tudi v Mali Črni je plaz zaprl pot. Komunikacijo smo imeli gasilci in reševalci le med sabo, problem pa je bil oddati sporočilo preko repetitorjev na Uršlji gori in Šumahovem vrhu, ker je bil kanal preobremenjen. Torej ni bilo elektrike in vode, delovanje z radijskimi postajami pa zelo omejeno. Reševali smo lokalno operativno in s strojem, ki ga je upravljal Pero Ozimic. Bilo nas je okoli 20 gasilcev in 5 gorskih reševalcev, iz tega smo formirali dve enoti. Drugi člani niso imeli dostopa do nas, nekateri so bili na dopustu; tudi načelnik GRS dva dni ni mogel priti do Črne, zato sem namesto njega jaz prevzel vodenje, on pa mi je dal vsa pooblastila. Milan Plesec je kot reševalec letalec skrbel za reševanje s helikopterjem in evakuacije, na srečo je rešil svojo opremo, saj je tudi njegovo hišo poplaval. Zelo aktivni so bili Grega Golob in Jaroš Zajec ter Polona Moličnik, ki je ponudila pomoč kot višja medicinska sestra. O vsaki odločitvi smo se skupaj dogovorili, naš osnovni cilj pa je bil, da ostanemo vsi živi in nepoškodovani. Kompletno reševalno opremo nam je zalilo, tudi avtomobile, zato smo imeli le osebno reševalno opremo, nekaj pa so nam posodili gasilci. Dopoldne 5. avgusta je bila ena ekipa napotena čez hrib do Šušla, ker je imel Zori hudo ureznino in krvavitev; naši so ga oskrbeli, vendar je potreboval bolnišnično nego. Transport po kopnem nazaj bi trajal predolgo, zato so poklicali helikopter, čeprav je bilo slabo vreme. Popoldne so evakuirali Zorija in še tri družinske člane, Ana pa je že prej šla s hčer-kama in reševalci peš čez hrib. Vmes sem zapuščal bazo, da smo evakuirali Vodovnike ter Epšeka, Rozko in starejšo Ivanko, v Žerjavu Metuljeve, v Rudarjevem smo enega odpeljali na dializo, pa Naleta z družino. Mrak je potem zaključil reševanje, delo pa se je nadaljevalo naslednji dan.

Pilota iz prvega kugerja SV sem zaprosil, da za kratek čas pristanejo, ugasnejo mašino in da naredimo krajši sestanek. Hotel sem, da obvestijo vodstvo Slovenske vojske o naši katastrofi, da smo odrezani od sveta, da prosimo za pomoč po zraku in da rabimo vodo, kruh, zdravila, zasilne postelje

in odeje. Evakuirancev je bilo vedno več in slej ko prej bi morali poleg prostorov CUDV uporabiti še telovadnico OŠ. Akcija je stekla; kot veste, je priletel v Črno minister za obrambo Marjan Šarec, zraven pa ekipa novinarjev, in to na zasilni heliport na Božičevih travnikih. Poročal sem jim o kritičnem stanju in zaprosil celo Slovenijo za pomoč. To je bil povod, da se je začel vzpostavljati zračni koridor, tako da smo imeli v nedeljo na razpolago šest helikopterjev samo za Črno. Na dve UKV postaji sem vodil te helikopterje, tega se ne moreš prej naučiti, ker ni takega priročnika, sam sem se moral nekako znajti v tej situaciji; za promet v zraku so se piloti natančno in sproti dogovarjali, moja naloga pa je bila koordinacija z njimi z zemlje: čas pristanka, namen, tovor. Če sta bili napovedani dve toni hrane, smo mi poskrbeli za ekipo 15 ljudi (reševalcev, gasilcev, prostovoljcev), ki so v dveh minutah spraznili helikopter. Ko se nam je na koncu španska vojska zahvalila, je posebej pohvalila ekipo GRS in GRZ na stadionu kot nepredstavljivo hitro, saj so na letališču v Slovenj Gradcu rabili več časa za natovarjanje z viličarjem kot pa v Črni za raztovarjanje na roke. Res je bilo ogromno dobrega in solidarnega odziva, na kar smo lahko Črjani ponosni: ni bilo važno, ali je nekdo gorivo tankal ali zdravila nosil ali samo evakuiranca pod roko prijel in ga spremljal na varno ...

Naloga GRS je bila predvsem evakuacija ljudi in transport hrane, vode, tehnične opreme. Heliport 1 je bilo letališče Slovenj Gradec, H 2 – na igrišču v Mušeniku, H 3 – na stadionu ... H7 – šola v Koprivni, H8 – Ludranski Vrh, H9 – Bistra, H10 – Topla, H11 – Podpeca, Mitnek, H12 – Jazbina. Spomnim se na primer, da se je v enem dnevu pripeljalo 24 ton hrane, da je največji španski helikopter pripeljal 5 ton flaširane vode naenkrat, z letališča Lajše pri Topolšici se je pripeljalo 5 ton lesa za mostove v Mežici, za most v Topli trikrat po eno tono lesa in celo tovornjak. Fasciniralo nas je, ko so pripeljali 20 agregatov za naše ljudi, ki so bili še brez elektrike, da jim bo ostala hrana v zmrzovalnikih in bodo še naprej samooskrbni. Ali ko so pripeljali 500 kg kruha!

V ponedeljek, ko se je ustanovil štab, je bilo proti večeru pri Zajcu odloženih 22 tisoč litrov goriva: ena cisterna nafte in ena cisterna bencina. To je bilo potrebno v doglednem času prečrpati, sicer bi zaradi nevarnosti eksplozij gorivo odpeljali nazaj, mi pa nismo imeli ne kant ne dostopov do cistern. Pa smo prišli na idejo, da lahko to gorivo prečrpamo v traktorske cisterne gnojnice; glavno nalogo je prevzel Jaroš, ki je po celem Javorju in Ludranskem Vrh, kjer je bil dostop, kmete pripravil do tega, da so pripeljali svojo cisterno v dolino. Najprej so zbranih šest cistern oprali, potem pa se je začelo prečrpavanje. Poleg tega so kmetje prispevali tudi tisočlitrške plastične cisterne. Zadeva se je rešila v nekaj urah, na koncu so polnili že 20-litrške kante, tako so shranili vso gorivo, do zadnje kapljice. S tem je bila Črna oskrbovana z gorivom za naslednje dni. Čeprav to ni bila domena GRS, smo pomagali reševati. Isto popoldne smo reševali še druge probleme: mali helikopter Jet Ranger Bell

Delo v GRS bazi na zasilnem heliportu, Božičevi travniki,
foto Grega Golob

206, ki je deloval na mikro lokacijah, torej je vozil v Koprivno, Toplo, Bistro, Jazbino in Podpeco manjše pakete po sto kg ali še manj, s posadko dveh oseb, je kar sam pripeljal, odložil in odpeljal. Istočasno se je reševalo eno nosečnico, a na srečo nas je bilo vedno več reševalcev, na primer Flis je prišel peš v Črno pa Žagar in Davo pa Čmarec iz Bistre. Pa GRZ z 20 reševalci in s helikopterjem, ki je bil izključno namenjen za pregled terena od kmetije do kmetije. Od vojske smo dobili koordinatorskega letenja, mi smo ga klicali 'antena man'. Tisti dan je bilo 11 helikopterjev samo za Črno: nemški, madžarski, slovenski (vojska in policija). Policija je res delala udarne

akcije evakuacij! Reševanje bivšega policajca Dorota z zlomljenim kolkom je bila prava spektakularna akcija, kakršne se delajo le v ekstremnih razmerah: reševali smo z okna na žlico bagerja, od tam pa na vitlu v helikopter. Nujnih klicev je bilo veliko: od evakuacije do poškodb in obolelih, bil je prevoz bolnice na obsevanje v Ljubljano, primer možganske kapi ... Reševali smo skupaj s prostovoljci, jagri, planinci, s komerkoli.

Pohvalil bi posadko policijske ekipe in pilotko. Pa Grega in Jaroša, ki sta bila neverjetna glede akcij in iznajdljivosti, prava heroja! In kapo dol vodstvu PGD Črna ter vsem gasilcem!

Pa še glede urejanja elektrike moram povedati, kaj se je dogajalo. Iz Elektra Celje, enota Slovenj Gradec, so nas kontaktirali glede oskrbe Koprivne z elektriko, da oni lahko to zrihtajo. In če bi se to izpeljalo, bi lahko zagotovili tudi elektriko za Logarsko dolino, Solčavo in Luče. Glavni vzdrževalec DES SG Silvo Knuplež, ki zasluži posebno pohvalo, je prišel na idejo, da bi z letališča pripeljali 500 m kabla, eno stajalo in 20 električarjev, ki bi na roke od Šumeva potegnili zasilno linijo, naredili priklop, s tem pa bi bila glede elektrike rešena Koprivna in Zgornja Savinjska dolina. Povedal mi je, da bi rabili prevoz za eno tono materiala in ljudi. Prisluhnil sem mu in preštudiral logistiko tega. Dal mi je točno lokacijo, povedal, da bo delo trajalo pet, šest ur. Dva dni je trajalo, da smo to uskladili in koordinirali. Potem pa so s helikopterjem najprej do Šumeva pripeljali tri reševalce letalce, nadalje so s SG letališča peljali 500-metrski kolut kabla in orodje, nato pa še električarje. Na koncu dela je bila največja nagrada klic direktorja Elektra Celje, ko se je zahvalil za pomoč in sporočil, da so tudi prebivalci Logarske doline, Solčave in Luč dobili elektriko.

Naša zadnja naša akcija je bila 16. avgusta, ko je prišlo do zastrupitve vojakov z monoksidom, mi pa smo pomagali s kisikovimi jeklenkami.

V 23 letih, kar sem gorski reševalec, kaj takega nisem doživel, tu je bilo ogromno število akcij, odločitev, pomoči, trajalo pa je deset dni. Malo se je sprostito šele šesti dan po poplavih. Vesel sem, da smo ves čas pravilno postopali."

**S Petrom Nagličem
se je pogovarjala
Irena Greiner**

Žerjavčani smo tudi to preživeli

Bila je noč iz četrтка na petek, 4. avgusta 2023, ko smo tudi na Koroškem in seveda v našem malem kraju Žerjav doživeli poplave in uničenje naše infrastrukture, ki smo ga zaradi razsežnosti in učinkov poimenovali apokalipsa.

Sama takih prizorov nisem videla niti v filmih, kaj šele v življenju. Ob pol štirih zjutraj me je nenadoma grobo zbudil plaz, ki je hrupno zdrsel za meter in pol oddaljeno sosedovo hišo. Zunaj je lilo kot iz škafo, kaj škafo, kot iz največjega soda in s strahom sem zrla v naš sicer pohlevni potoček Jazbino, kako narašča, se peni in rjavo obarvan polni strugo, nosi s seboj ogromne količine lesa, vej, dreves, odpadkov vseh vrst, številnih predmetov, drv ter ruši in podira vse pred sabo.

Vse se je zgodilo v manj kot dveh urah, ceste ni bilo več, mostovi so se rušili kot igračke iz lego kock, nič ni kazalo, da bi se naša jezna in podivjana Jazbina lahko izlila v Mežo, ta je napolnila svojo strugo in ni sprejela niti litra vode več, tako se je vsebina besnega potočka izlila v kraj in poplavila, kar je dosegla, pognala je strah v kosti prebivalcev, ki so si življenje reševali s pobegom skozi okna hiš, številni avtomobili so ostali poplavljeni, vrtovi in parki so bili dobesedno zradirani, vrtno utice zmaličene do nerazpoznavnosti, in tistim, ki smo to videli v živo, so kar same od sebe od bolečine

in sočutja polzele solze po licih, stiskali smo pesti in sama pri sebi sem si rekla, a tako torej izgleda vesoljni potop, o katerem govori Biblija.

Kako nemočni smo, ko se razbesni narava, kako šibki, ponižni, prestrašeni, izmučeni in ohromeli, ker, kar smo videli, niso le grde sanje. Želeli smo si, da bi se prebudili v naš stari kraj, ki je lani prejel priznanje za najlepše vaško jedro, sedaj pa ga ni mogoče prepoznati.

Počasi so možgani sprejeli dejstvo in začela se je odvijati pomoč, sodelovanje, sočustvovanje.

Krajani so kuhali sosedom, jim prali perilo, čistili poplavljenе hiše, odnašali kupe korenin, dreves in odpadkov in do kolen gazili po mulju, ki ga je prinesla vodna ujma.

Na take ljudi moraš biti ponosen in jaz prav gotovo sem.

Nismo imeli ne vode ne elektrike ne telefonije ne interneta. Nismo imeli informacij in smo potrebovali kar nekaj časa, da

se organiziramo. A smo se, prihajala je pomoč, pomagali so nam iz RK, posamezniki, moji nekdanji dijaki, ki so pokazali toliko solidarnosti, da sem ponosna, da jih poznam, kolegica ravnateljica z velikim srcem iz Ljubljane, Žerjavčani, ki so se odselili in šli s trebuhom za kruhom, a v srcu nosijo naš kraj in njegove ljudi, preproste, a dobre kot sveže pečeni kruh. Pomagali so nam vojaki, dobri, srčni ljudje, ki so znali v teh trenutkih nemoči vrniti vero v življenje, izjemni prostovoljci, neumorni gasilci, moji prijatelji, starši otrok, ki jih učimo, bivši dijaki. Pomagali so nam koroški podjetniki, ljudje, ki imajo, a tudi dajo, naj vsem dobrotnikom življenje trikratno povrne njihovo dobroto.

Ne, nismo ostali sami, a ko bi le imeli kak stroj, mehanizacijo, bager, tovornjake, ker gole roke kljub neznanski volji žal niso zmogle. Prvi so nam pomagali naši ljudje z mehanizacijo iz Jazbine in Podgore, nesebično so pomagali, oni so tisti, ki so se prvi prebili iz Jazbine do Žerjava in reševali, kar se je reševati dalo. Uničili so svoje stroje in niso razmišljali o tem, kako bodo te popravili, pomagali so nam z mehanizacijo in

opremo, s katero pač razpolagajo, izjemno smo jim hvaležni za vso pomoč, super ljudje ste in hvala vam za vse.

In tako so bežali dnevi, veliko smo postorili, a še veliko je za postoriti. Nekaj država, nekaj občina in nekaj vsak sam, saj dvorišč in zelenic privatnih hiš žal ne bomo mogli sanirati. Da pa bo spet tako, kot je bilo pred 4. 8. 2023, pa bo moralo preteči kar nekaj Jazbine in Meže, verjamemo in zaupamo, da bomo vse uredili, korak za korakom, vrt za vrtom, ped za pedjo, ceste bodo spet služile svojemu namenu in struge bodo očiščene. In naš potoček bo spet prijazno žuborel in se vil skozi naš Žerjav.

Nismo izgubili nikogar in vsem krajanom obljubljam, da bomo pomagali po najboljših močeh. In še to: Naš Žerjav bo ne glede na s svincem onesnaženo okolico, poplave in tisto, kar bo življenje še prineslo, živel kot simbol koroške samorastniške trme še na veke, saj dokler imamo take ljudi, drugače ne more biti.

**Predsednica KS Žerjav
Ivanka Stopar**

Poplave Bistra–Ludranski Vrh

V času po poplavih od 4. 8. naprej smo se krajanje Bistre in Ludranskega Vrha trudili po svojih najboljših močeh, da smo si uredili ceste najprej do Kramarice, nato pa do Črne. Voda je prizadela velik del cest zaselkov v Bistri in Ludranskem Vrhu, predvsem pa gozdnih cest in mostov. Na delu je bilo več ekip na različnih lokacijah z bagri in traktorji. Naši fantje so več dni delali z nadnaravnimi močmi od zore do mraka, da so čim prej uredili ceste in mostove do popolnoma odrezanih domačij. Dekleta pa so poskrbela, da delavci niso bili lačni ali žejni. Dokazali smo, da smo res prava ekipa, da tam, kjer je volja, je tudi pot, skupaj smo najmočnejši, če smo složni. Hvala vsem za vso pomoč in delo, ki ste ga opravili v času poplav.

Maja Kos, predsednica KS Ludranski Vrh–Bistra

Gozdna cesta na kmetijo Pečnik, foto: Veronika Obretan

Krajanje Bistre in Ludranskega Vrha so najprej odprli cesto proti Kramarici, foto: Viljana Polenik

Krajanje Bistre in Ludranskega Vrha so uredili most na Pečnijo, foto: Maja Kos

Občinska cesta v parku Bistra pred sanacijo, foto: Jani Cigale

Občinska cesta Bistra med sanacijo, foto: Jani Cigale

Razdejanje, ki ga je povzročila podivjana voda na Prhaniji, kjer je odnesla garažo, avto, kosilnico ter priključke za traktor ... foto: Marko Štifter

Cesta Bistra proti kmetiji Plaznik

Krajani Bistre so s skupnimi močmi uredili cesto do Mlinarskega, foto: Jani Cigale

Urejanje gozdne ceste, ki jo je zasul plaz proti kmetiji Lah, foto: Maja Kos

Javorje

Ker smo Javorci hribovci, nas poplave vsekakor niso prizadele tako kot tiste v Črni. Javorski graben je na svoji poti pobiral vse, kar je z našega hriba odneslo in odteklo. Voda je v Javorju tekla iz vseh lukenj. Podtalnica je narasla in marsikje s sabo odplaknila manjši ali večji del zemlje.

Ko sem se tiste noči okrog druge ure zjutraj peljal skozi Črno, si niti v najhujši nočni mori nisem mogel predstavljati, kaj se obeta. Lilo je kot iz škafo, vendar pa se to ni dogajalo prvič. Vodotoki so v Sp. Javorju ponekod že zalivali cesto, prizor pa je bil na las podoben tistemu, ki se je odvijal 14 dni prej. S sosedom Blažem sva se pogovarjala in upala, da plaz, ki je visel na travniku pri Srebreči bajti, še ni zaprl ceste in bova prispela do doma. Tako je bilo.

Zjutraj pa šok!

Na telefonu sem imel 20 sporočil. Od sodelavcev, prijateljev, sosedov, družine ...

Informacije in fotografije o stanju v dolini in cesti v dolino so me pretresle. Takrat sem tudi zadnjič imel stik s prijatelji iz Črne in Sp. Javorja. Cesta v Črno je bila zaprta na vseh koncih, signala in elektrike ni bilo več. Glavno "javorsko magistralo" je zasulo na treh koncih - pri Srebreči bajti in še nekajkrat med Rezmanom in Kavšakom. Tudi glavna cesta Črna-Sleme je bila popolnoma zaprta. Cesto je odneslo in zasulo. Plazovi so zaprli tudi več gozdnih cest, ki služijo kot odcepi. Dež ni pojenjal in ni nam ostalo drugega, kot da vsak postori,

kar lahko. Na srečo nam „javorske magistrale“ plaz ŠE ni odnesel, zato je cesta v soboto zvečer že bila zasilno prevozna. Plazovi so se nadaljevali tudi v naslednjih dneh, ko se je deževje že umirilo. Tako je sedaj cesta Rezman-Javorje na več odsekih ogrožena, da jo odnese plaz.

Zahvalil bi se vsem krajanom, ki ste kakorkoli pomagali, da smo prebrodili največje težave.

Tone Roženičnik

Plaz med Vesevkovim hribom in Srebrečo bajto

Cesta Rezman–Matvoz

Nagernik, Sp. Javorje

Odstranjevanje plazu pri Srebreči bajti.
Strojnik Jure Voler

Plaz pri Piku

Zasilno očiščena cesta

In skala med razpokami in cesto

Koprivna

Cesta proti Lužam

Od Kamnikov
proti Lužam

Odrtgane ceste proti Kogelniku

Plaz pri Jelenu

Plaz pri odcepu k Rosu

Plaz pri Sadovniku

Pri elektro omari pri Šumevu

Pri Kogelniku

Prodiranje vode pri Sadovniku

Proti Kogelniku

Proti Lužam

Prodiranje vode skozi hišo pri
Trezki Krajnc

Fotografije zbral: Peter Kamnik

Vaška skupnost Podpeca

V začetku avgusta letošnjega leta so Slovenijo doletele katastrofalne poplave. Najhuje je bilo na Koroškem in v Zgornji Savinjski dolini, naselja so bila dobesedno odrezana.

Na območju občine Črna na Koroškem so se v preteklosti sicer že zgodili poplavni dogodki, vendar takega pustošenja vode in naravnih sil še nismo doživeli, vsaj ne, kar pomnimo in imamo zapise.

Hribovita in gorska območja, kamor spada tudi naselje Podpeca, se zaradi naravno-geografskih značilnosti, kot so višina, strmine, relief in podnebje, posledic preteklih naravnih nesreč ter zmanjševanja poseljenosti sooča z gospodarskimi, družbenimi in okoljevarstvenimi problemi, minule poplave pa so te probleme še poglobile.

Pričujoče fotografije s terena kot prvo prikazujejo posledice, ki so jih za seboj pustile intenzivne padavine, zaradi katerih je nastala velika materialna škoda na nepremičninah in prebivalstvih, na kmetijskih površinah in predvsem na že tako slabi infrastrukturi. Kot drugo pa je s fotografij moč razbrati hitro organizacijo, neizmerno povezanost in sodelovanje vseh nas, ki živimo v Podpeci.

Na dan poplav, to je 4. avgusta, se je pričel ogled terena, ki je potekal po načelu »pot pod noge«, in sicer najprej vzdolž po lokalni cesti, ki je speljana po pobočju ozke doline (kanjona) ob Helenskem potoku, vse do gospoda Poldana.

S pomočjo lokalnih prebivalcev in kmetov ter njihove mehanizacije se je pričela sanacija/popravilo poškodovanih okoliških cest, ki vodijo do bližnjih zaselkov.

Uničeno cestišče, pogled gorvodno, na dan poplav blizu športnega igrišča.

Športno igrišče po poplavih.

S skupnimi močmi nam je uspelo v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi vsem za izkazano solidarnost.

In nenazadnje lahko dodam še to, da ob današnjem hitrem tempu življenja in pomanjkanju časa nas je ustavila in nam »podarila« čas za druženje prav naravna ujma – poplave. Podpeca, dne 8. 9. 2023

Predsednik vaške skupnosti Podpeca Marko PETER

Sanacija lokalne ceste po poplavih.

Helenski potok, pogled gorvodno ob cesti, ki je glede na družbeni in gospodarski pomen opredeljena kot lokalna cesta in ki je glavna pot v zaselek Podpeca in kot taka služi lokalnemu prebivalstvu ob meji z Avstrijo ter je istočasno tudi turistična cesta, ki povezuje kmetije v območju. Omenjena cesta je dnevno obremenjena z osebnimi vozili in kmetijsko-gozdarsko mehanizacijo. Na lokalni cesti so pred poplavami potekala sanacijska dela zaradi slabega stanja vozišča. Po ujmi so bila vsa sanacijska dela uničena.

Uničena cesta pri Palčkovi jami, pogled gorvodno

Helenski potok dolvodno pri Poldanu.

Plazišče dolvodno ob Helenskem potoku.

S pomočjo pripadnikov policije je bila iz Podpeca na oddajniku Šumahov vrh in v Koprivni pri Sv. Jakobu vzpostavljena telekomunikacijska povezava TERTA za potrebe interventnih služb na ogroženem območju.

Poplave v Šmelcu

Četrtega avgusta zvečer je deževalo, vendar vreme ni kazalo nobenih posebnosti. Po eni uri ponoči pa se je začela kalvarija pri nas doma in še marsikje drugje. Voda je začela naraščati, v strugi je nosila plohe in razne druge stvari. Do nekega trenutka smo upali, da nam mostu na drugi strani Meže, kjer imamo travnike, vrt in hlev z vsemi živalmi, ne bo odneslo, vendar je bilo z vsako minuto tega upanja manj. Gasilci so posredovali pri sosedu, ko je prineslo kup lesa in začelo vse lomiti.

V trenutku je bilo tudi pri nas veliko gasilcev, med njimi tudi moj sin, in takoj so nas odvlekli v stran od vode in naložili v kombije, voda pa nam je bila za petami. Odpeljali so nas proti Črni. Manjši plaz pri Škrubiju smo še lahko prevozili. Prvi kombi, v katerem so bili Marko Kamnik, Vinko Kamnik, Martin Napotnik in Ivanka Napotnik, je uspel priti do gasilskega doma. V drugem kombiju smo bili Pepi Tomšič in Štefka Tomšič z dvema majhnima psoma, Franc Samec, Angela, Anita Sušek, Urška Kamnik in jaz, a nismo uspeli priti do gasilskega doma, ker je Meža že preveč pljuskala čez ograjo; peljali smo po Pristavi do Maksa Polanška, a smo se obrnili, da bi poskusili na drugi strani reke, toda voda je bila že blizu Špeha. Spet smo se obrnili, voda je že tekla čez nogometno igrišče na cesto. Tam smo se ustavili in počakali dobri dve uri. Krivec nam je predlagal, naj parkiramo na njegovem parkirišču, potem pa nas je povabil v hišo z besedami: "Nimamo ne vode ne elektrike, a vseeno vstopite." Celo dopoldne smo ostali pri njem, potem pa je šla Anita preverit, če se da priti čez smučišče in mimo pokopališča in cerkve do gasilskega doma. Z Anito in Urško smo res odri-nile tja, ostali pa so ostali pri tamkajšnjih sosedih. Seveda v gasilskem domu ni bilo ne vode ne elektrike, Javorski potok pa je zmeraj bolj naraščal. Naslednji dan je poplavilo stari del gasilskega doma. Morali smo se preseliti v novi del, to

pa je bil pravi podvig, saj je voda tekla po gasilskem domu in smo se morali vkrcati na traktorjevo žlico, da smo prišli na drugo stran, od tam pa skozi okno v novi del gasilskega doma. Mokri smo bili do kolen in čez, takrat pa smo dobili še pošiljko hrane iz helikopterja; spraviti jo je bilo treba v zgornje nadstropje, da ne bi bila mokra. Naredili smo vrsto in si podajali stvari iz rok v roke.

V gasilskem domu smo ostali do nedelje, ko smo dobili informacijo, da je mogoče z veliko previdnosti priti peš mimo Rožančeve žage do Šušla, in odpravili smo se domov. Tam nas je čakal šok: mulja okoli hiše je bilo okoli 30 cm, odneslo nam je motokultivator, kosilnico, cepilec drv in vsa drva, ki smo jih imeli pripravljena za zimo, pa sušilec mesa, v katerem smo imeli spravljeno žago in orodje. Zalilo nam je kleti, stanovanje, Markovo hišo, strugo reke pa je prestavilo proti hlevu, kjer nam je odneslo 45 zajcev. In ker ni bilo mostu, nismo mogli do hleva, da bi nakrmili živali. Hvala sosedom, da so šli do Tomšičevega mostu in od tam nahranili naše živali, Boris in Mirko pa sta rešila psa iz boksa, ki ga je že zalivala voda.

Vse skupaj je bila ena velika katastrofa ...

Nežka Kamnik

Fotografije je zbral: Marko Kamnik

V dolini Tople je narava pokazala svojo moč

VTopli je narava pokazala svojo moč. Poškodovana je bila skoraj celotna trasa ceste po dolini. Na srečo niso bili ogroženi stanovanjski objekti.

Potok Topla je na več mestih prestopil svojo strugo in poplavljal cesto vzdolž doline.

Nastala sta tudi dva ogromna hudourniška nanosa materiala (govorimo o več 10.000 m³) iz gore Pece, ki sta dolga tudi en kilometer in več.

Sprožilo se je več gozdnih in travniških plazov, predvsem pa je kritičen plaz, ki je odnesel cesto v "klancu", kjer se trenutno išče rešitev, kako začeti s sanacijo.

Vsi domačini smo takoj pristopili k odpravljanju škode na cesti in uspeli v nekaj dneh vzpostaviti zasilno cesto preko gozda v dolino.

Samo delo na trasi je potekalo od 4. 8. do 14. 8., da se je vzpostavila začasna pot.

Elektriko smo vzpostavili peti dan ob 2:30 ponoči s pomočjo Tomija Valentija, ki so ga v Toplo s pomočjo GRS pripeljali s helikopterjem.

Pred tem smo sami očistili celotno traso daljnovoda, tam kjer je bilo na njem podrto drevje.

Trenutno je cesta v dolini prevozna po normalni trasi, vendar je kritičen del plaz v "klancu", ker je cesta dejansko speljana čez plazišče.

Še enkrat bi se rad zahvalil vsem domačinom za stoprocentno angažiranost pri odpravi posledic, delali smo od jutra do noči. Zahvalil bi se rad tudi za vso podarjeno hrano, priboljške, gorivo ... torej vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v tej katastrofi.

Končna sanacija bo dolgotrajna, v uteho nam je lahko to, da ni bilo poškodovanih oseb in nepremičnin.

Sašo Kaker

OBVESTILO

Črjanske cajtnge lahko prebirate tudi na spletni strani Občine Črna, www.crna.si

CUDV Črna na Koroškem - s skupnimi močmi smo premagali apokalipso

Pisal se je 4. avgust, ko smo v Črni na Koroškem doživeli hudo vremensko ujmo, ki je povzročila silovite poplave vodotokov in nepopisno škodo na vseh zaselkih naše občine. Dan, ki nam bo ostal v trajnem spominu. Dan, ki naj se nikoli več ne ponovi ...

V CUDV Črna smo zaposleni nemudoma pristopili k zaščiti in reševanju uporabnikov, občanov in našega imetja. Ker je lokacija našega centra, vključno z nekaterimi dislociranimi delavnicami in stanovanji, v središču kraja, v neposredni bližini Javorskega potoka in reke Meže, smo morali v čim krajšem možnem času, s pomočjo pogumnih sodelavcev in sokrajanov, evakuirati nekaj uporabnikov iz bivalne enote pri Kovaču, ki je zaradi silovitih poplav v predelu delavnic ostala povsem uničena.

V neprizadeti centralni stavbi CUDV smo tudi ostalim občanom, ki so utrpeli hudo škodo na svojih domovih in so se znašli v veliki nevarnosti za svoje življenje, nemudoma ponudili varno namestitev.

Naša hišnika sta še isto jutro usposobila lastno vodovodno zajetje s pitno vodo, prav tako je vse dni, ko je voda neusmiljeno drla po celotnem območju Črne na Koroškem in je bila celotna občina brez elektrike, lastni agregat brezhibno služil za nemoteno dobavo električne energije.

V prvih dneh je bila poleg hudih poplav na območju celotne občine prekinjena tudi vsa telekomunikacijska napeljava. Povezava med ljudmi in zaselki je bila povsem ohromljena. Znašli smo se v kriznih razmerah, ki jih ne pomnimo. A v ospredje je stopila skrb za preživetje in za pomoč sočloveku. Vrata centra smo odprli vsem, ki so pomoč potrebovali. Občanom smo ponudili zaloge potrebnih živil, v kuhinji smo vzpostavili ekipo odličnih prostovoljcev, med katerimi so bili tudi nekateri evakuiranci, ki so vse dni kuhali pod vodenjem naše edine kuharice Andreje.

V najtežjih dneh smo nahranili dnevno 100 uporabnikov, 60 evakuiranih občanov in skupno okoli 100 pripadnikov CZ, vojske, prostovoljne gasilce, številne druge prostovoljce in člane GRS. Za evakuirane smo vse dni prali perilo. Dr. Ana Fajmut je takoj pristopila in jim ponudila potrebno zdravstveno oskrbo.

Številni zaposleni v tem času zaradi prekinjenih cestnih povezav niso mogli prihajati v službo, a smo kljub temu, kadrovsko izjemno okrnjeni, kot še nikoli do sedaj, močno strnili svoje vrste in pomagali vsem prizadetim po najboljših močeh.

Nekateri zaposleni so prihajali na delo preko sosednjih hribov, drugi z bagerjem, s helikopterjem ... V službi so številni prespali nekaj noči, da so lahko naslednji dan znova pomagali pomoči potrebnim. Izkazali so izjemno pripadnost, za kar gre prav vsem velika zahvala!

Posluževali smo se različnih možnosti, da smo varno poskrbeli za uporabnike, zaposlene in sokrajane.

Ekipi štaba CZ smo zagotovili vse potrebne kapacitete za čim prejšnjo ureditev kriznih razmer. V upravljanje smo jim predali številne prostore in pisarne našega centra, vključno z vso opremo, da je lahko akcija zaščite in reševanja občanov

Črne potekala nemoteno.

V CUDV Črna smo izjemno veseli, da s skupnimi močmi znamo in zmoremo reševati stiske ljudi, saj naše delo vedno sledi potrebam vsakega posameznika, ki potrebuje kakršno koli pomoč

Ponosna sem na naše zaposlene, ki so na vseh naših lokacijah zgledno poskrbeli za uporabnike in za vse ljudi, ki so v teh hudih poplavah potrebovali pomoč. Ponosna sem na naše uporabnike, ki so tako hrabro in strpno premagali strah in stisko ob siloviti in nepredvidljivi katastrofi. Ponosna sem na svoje sokrajane, ki so kljub hudi škodi, ki so jo utrpeli,

ohranili potrebno moč in življenjsko voljo pri premagovanju nastalih razmer.

V zadnjih letih nas življenje vedno znova postavlja pred veliko preizkušnjo. A v najtežjih trenutkih vedno stopi v ospredje izjemen čut za solidarnost, medsebojno podporo in skrb za sočloveka. Vse to nam daje novo moč in upanje, da uspešno rešujemo izzive, ki smo jim priča.

Pretekli dogodki so Črjane močno povezali. Zato verjamem, da bomo s skupnimi močmi postavili naš kraj zopet na zemljevid najlepše slovenske občine.

Dalja Pečovnik, direktorica CUDV Črna

Uničeno kegljišče

Neprilike v kegljišču so se začele že 21. julija. Dež je lil kot iz škafe in nam je zalilo kegljišče. Dva dni smo čistili, izvedli generalko (za kar se zahvaljujem kegljačicam). Prvi val poplav nam je prizanesel, drugič s 3. 8. na 4. 8. pa nam ni bilo prizanešeno. Dokler je bila elektrika, je uspevalo črpanje vode, ko pa je zmanjkalo elektrike, pa je voda prihrumela od vsepovsod in popolnoma zalila in uničila kegljišče.

Ves trud in vloženo delo je v trenutku izpuhtelo. Naš objekt, ki je bil lepo vzdrževan, občudovanja vreden, čeprav je imel le tri steze, sedaj dokončno zapira vrata.

Slavko Kordež, predsednik Kegljaškega društva Črna

Čiščenje, pomoč, sodelovanje

Delo v logističnih centrih in oskrba s hrano v času poplav

Črno na Koroškem je v noči s tretjega na četrti avgust prizadela nepopisna katastrofa. Če smo kadar koli bili hvaležni, da nam je bilo v tej majhni vasici med gorami prizaneseno z naravnimi nesrečami, se je to poletje narava obrnila tudi proti Črjanom in našemu prelepemu kraju. Čez noč in povsem nepričakovano smo ostali odrezani od preostalega sveta – brez cest, mobilnega signala, elektrike in pitne vode. To pa je pomenilo, da smo se kar naenkrat morali spopadati s težavami, ki jih v sodobnem svetu izobilja teh »samoumevnih« dobrin niti v sanjah nismo pričakovali.

Z nedeljo, 6. avgustom, ko je začela v kraj prihajati prva pomoč v obliki hrane, vode in sanitetnega materiala, se je po kraju vzpostavilo več logističnih centrov za razdelitev najnujnejših živil in potrebščin med ljudi. Helikopterji so pristajali pri Zadrugi v Rudarjevem, na Božičevem travniku ter na stadionu; člani GRS, gasilci, vojska in kopica prostovoljcev pa so vneto tovorili vse pripeljano v zbirne centre.

Zaradi poplavljenosti središča Črne in uničenja mnogih cest ter posledično oteženega gibanja po vasi se je po kraju sprva vzpostavilo več točk za razdelitev hrane in življenjskih potrebščin, potem ko je voda odtekla s cest in se je začelo delo, pa so delovali glavni štirje razdelilni centri – Zadruga Rudarjevo, stadion, OŠ Črna na Koroškem ter Delavski dom Žerjav. V torek, 8. avgusta, je bila v telovadnici OŠ Črna vzpostavljena tudi točka za razdelitev oblačil, obutve ter določene delovne opreme.

Po odprtju cest in po najnujnejših intervencijskih delih so se točke za razdelitev hrane, oblačil in potrebščin združile na eno lokacijo, ki je delovala v dvorani Kulturnega doma Črna, koordinirali pa so jo dežurne prostovoljke ob pomoči Slovenske vojske.

Vzdušje v razdelilnih centrih je bilo vedno pestro. Zmerom prijazne prostovoljke (večinoma domačinke) so sortirale in organizirale potrebščine, da so jih lahko prišli iskat krajani, ki so imeli poplavljenе domove ali pa preprosto, ker zaradi odrezanosti od ostalega sveta niso mogli v trgovino. Po zaselkih in starejšim občanom so oskrbo s hrano izvajali prostovoljci, ki so vse potrebno dostavljali na štirikolesnikih, z motokros kolesi ali kar peš z »rukzoki«. Največji »rukerji« so bili ob večjih dostavah, ko smo morali učinkovito in organizirano naenkrat raztovoriti tovornjake potrebščin, vse razpakirati in hkrati založiti občane s paketi hrane ter sanitetnega materiala. A to ni bila nobena težava za odlično usklajene ekipe na vseh razdelilnih točkah, ki jim kljub trdemu delu in pripravljenosti vsak dan ves dan ni bilo težko dvigniti škatlo ali deset, pobrskat za pravo številko »gumištiflov« ali trenirke, pa tudi nakloniti nasmeh ali spodbudno besedo v teh težkih trenutkih. Na tem mestu seveda velja omeniti tudi vse dobrodelne organizacije, podjetja in posameznike, ki so prisluhnili potrebam ljudi ter nam pomagali z bogatimi donacijami.

Ekipe v centru OŠ

Potrebe ljudi v času poplav so se seveda iz dneva v dan spreminjale. Prve dni so najhitreje kopnele zaloge plastenk vode, moke, olja, kvasa, kruha in toaletnega papirja. Ob tem še enkrat poudarjam, da je bila pomoč izjemno velika in na srečo je bilo vsega za vse dovolj. V naslednjih dneh, ko je voda odtekla in se je lahko pričelo fizično delo, je bilo največje povpraševanje po delovni opre. Seveda so bili takrat hit izdelki gumijasti škornji, pa tudi lopate, samokolnice ... Prostovoljke iz razdelilnih centrov so se večkrat odpravile tudi po vasi in delavce oskrbele z rokavicami, prigrizkom ali hladno pijačo. V tretjem delu časa poplav pa je bila največja potreba po čistilih ter ostali opre za čiščenje prostorov, kajti ko je bil odstranjen ves mulj, je bilo treba prostore tudi očediti.

Sicer je v razdelilne centre prihajala pomoč v številnih oblikah; res ogromno je bilo hrane in opreme za otroke, pa tudi oblačil, delovne obleke, konzervirane hrane, čistil in sanitetnega materiala. V tistih dneh pa smo bili veseli tudi manj nujnih stvari – prigrizkov, sladkarij in predvsem svežega sadja in zelenjave. Že od samega začetka so se med krajani (ter tudi ostalimi prostovoljci) pokazala izjemna nesebična volja, pripadnost ter samoiniciativa. Ko se je bilo treba na hitro zorganizirati in obrniti, smo se. Ko je bilo treba priskočiti na pomoč, smo. V prostorih, kjer se je razdeljevala hrana, so tekale solze, ves čas pa se je po njih razlegal tudi smeh. Bili smo razsuti, a ker je vladala pozitivna klima, smo bili tudi močni in polni upanja ter zagona, da Črni kljub neizmerni katastrofi povrnemo sijaj, ki ga je imela pred četrtem avgustom. Pot je še zelo zelo dolga, a nedvomno nam bo to skupaj uspelo. Hvala vsem deležnim za pomoč in za to, da znamo stopiti skupaj.

Tara Simetinger

IZJEMNO PROSTOVOLJSTVO

Prostopoljstvo v našem kraju je dobrina, s katero se lahko že leta pohvalimo. V času uničujočih poplav so krajanji z vso srčnostjo stopili skupaj in pomagali drug drugemu: složno, z veliko energije in z dobro voljo. Brez oklevanja so vzeli v roke orodje in s samoorganiziracijo veliko postorili, še preden so ustrezne službe koordinirale pomoč pri odpravi posledic poplav. Po podatkih je bilo do septembra preko 1500 prostovoljcev, domačih in od drugod, in to na 220 lokacijah v kraju. Da je vse dobro teklo, so jih vodili gasilci, taborniki, mladi krajanji Črne, v nadaljevanju pa so delali s pomočjo Slovenske filantropije. Pomagali so mladi in stari (če ne drugače, so varvali otroke in kuhali za druge), v Črno so prihajali naši sorodniki, nekdanji Črjani, ki so še vedno Črjani po srcu, ob teh poplavah pa so čutili dolžnost, da dajo

tudi svoj prispevek pri sanaciji kraja: ali s fizičnim delom ali z organizacijo oz. prevozom hrane, aparatov, oblačil, obutve, orodja ... Na tem mestu ne moremo imenovati vseh prostovoljcev, objavljamo le nekaj njihovih zapisov.

Nekaj časa je preko Slovenske filantropije pomagala Adrijana Kamnik.

Tudi oba letošnja nagrajenca za prostovoljstvo smo povprašali, kako sta pomagala ljudem ob tej katastrofi. Gvido Jančar je prejel nagrado republike Slovenije za prostovoljstvo za leto 2022, Vesna Burjak pa je bila letos naj prostovoljka, zaposlena v javni upravi. Če bi sedaj izbirali naj prostovoljce, bi jih bilo veliko več ...

Tretji avgust dva tisoč triindvajset

Četrtek je bil rahlo čuden dan. Jutro je bilo skoraj že preveč spokojno in mirno ...

Dan mi je mineval pri opravljanju vsakodnevnih opravil in pripravah na pogreb, ki naj bi ga opravili naslednji dan v Koprivni. Še zadnji dogovori s svojci z željo, da bi se nas vreme po ujmi 21. julija vsaj malo usmililo in bi obred slovesa lahko opravili.

Po medijih pa vseskozi opozorila, ki so mi že zlezla pod kožo in načela moj notranji mir.

Ob pol šestih popoldan sem se že podil z oblaki na cesti iz Koprivne, vmes pri gospe Rozki pred vhodna vrata hiše namestil protipoplavne vreče, ki jih je pripeljal sosed Sašo.

In hitra vožnja do Žerjava, k očetu, a so me grozeči oblaki nevihte hitro spodili. V potoku dežja sem se vrnil domov.

Struga Javorskega potoka se je neusmiljeno polnila in ob koncu naliva je bilo samo še pol metra do izlitja.

Mogoče pa le ne bo tako hudo.

Okoli treh zjutraj, četrtega avgusta dva tisoč triindvajset, pa se je naše življenje pričelo odvijati čisto drugače.

Sirene, opozorila .... Noč proti jutru se nikakor ni hotela posloviti.

Ob 4:21 sem prejel klic poveljnika gasilcev Roka.

Ni bilo časa za kaj več kot hitro slovo od domačih. Uniformo civilne zaščite, ki sem jo odložil po prvem koronskem valu po 25 letih dela, sem si pripravil že prejšnji večer. Kot bi slutil. Petek, sobota in nedelja - nikoli pozabljeni, najtežji dnevi v mojem življenju, ki pa se jih bom vedno s ponosom in hvaležnostjo spominjal.

Gasilci, gorce, člani Civilne zaščite, direktorica CUDV, uslužbenke in uslužbenci CUDV, dr. Ana, evakuiranci in VSI OSTALI ...

VZDRŽALI SMO IN ZMAGALI, ZNOVA!

V nedeljo zvečer sem na skedenj ob hiši namestil našo slovensko zastavo in zalil deteljo na oknih. Ob zori naslednjega dne so se odprli lepi, drobni cvetovi.

ŽIVLJENJE.

Gvido Jančar

OBVESTILO BRALCEM

Ta številka Črjanskih cajtnge je drugačna, posvečena poplavam in sanaciji. Decembrska številka pa bo običajna, zato zopet vabimo vse krajanje, ki radi pišete, za kak prispevek, ki se dotika našega kraja in okolice, ljudi, zgodovine, pridobitev, problemov ... da nam pošljete zapis ali vsaj idejo, koga bi še lahko predstavili in kaj bi lahko obdelali v našem lokalnem časopisu. Z veseljem bomo objavili.

Vabimo tudi literate za kak prispevek v rubriko Šilce literature.

Urednica

Voda je zalila družinske albume, knjige, spomine

O bilen dež, elektrike in signala ni. Prva dneva poplav, ko smo bili v Mušeniku in Podpeci odrezani od Črne, je moja mama v pečici na drva vsak dan spekla osemnajst francoskih štruc, ki sem jih raznosila med sosede. Takrat o razsežnostih katastrofalnih poplav še nismo vedeli veliko. Lahko smo pešačili do Bognerjeve ride, dlje pa zaradi deroče vode prva dva dneva ni šlo.

V času poplav sem večino časa preživela pri hiši svoje tašče, kjer je hišo dobesedno zalilo z vseh strani. Prva dva dneva sploh nismo vedeli, v kakšnem stanju je hiša, saj se nismo mogli prebiti niti do Črne. Ko smo se naposled le dokopali do nje, prek vseh kupov kamenja in navlake, nismo vedeli, kje bi se lotili dela. Človek zre v neznano in mu enostavno ni jasno, kaj se je zgodilo.

Nasrečo nam je že drugi dan priskočilo na pomoč dolenjsko društvo prostovoljnih gasilcev, s katerimi smo v treh prostorih odstranili blato z vsemi naplavinami ter znosili na dvorišče težje pohištvo in sedežno garnituro. Nato smo se lotili vsake sobe posebej. S taščo sva v vreče in škatle sortirali predmete, ki so bili še uporabni, in jih hranili v zgornje nadstropje in garažo, njena sinova pa sta uničene in poškodovane stvari sproti nosila na dvorišče. Rešili smo nekaj albumov s fotografijami, oblačil in posode, drugo pa je bilo zalito in uničeno. Številne tašči ljube knjige in albume, ki so bili na nižjih policah, smo morali zavreči. Razstavili smo omare in drugo od vode napito pohištvo ter vse spravili na kup, ki se je pred hišo iz dneva v dan večal. A niti en dan nismo bili sami. Sploh ne vem, od kod vse so prihajali ljudje, ki so skupaj z nami »garali« po cele dneve. Podpora prijateljev, ki so mi prišli pomagat, ni bila le fizična, meni je predstavljala psihično razbremenitev in mi dala zagon za delo naprej.

Običajno v prostem času pogosto priskočim na pomoč

številnim pomoči potrebnim sokrajanom, v mesecu avgustu pa sem bila sama potrebna in deležna pomoči srčnih prostovoljcev, s katerimi sem v kratkih, a družabnih odmorih tudi prijetno poklepetala. Da nismo bili skupaj s številnimi prostovoljci le na suhi in hladni hrani, sem ob večerih kaj napol skuhala in zjutraj jed dokončala, kadar pa ni bilo časa, je priskočila na pomoč tudi moja mama in nas razvajala z domačim kruhom in borovničevim zavitkom ter obilno večerjo, ko smo se ob poznih večerih vračali domov.

Med dnevi, ki so neumorno tekli naprej, so se okoli taščine hiše ustavljali mnogi ljudje, deležni smo bili številnih pridnih rok prostovoljcev, spodbudnih besed krajanov, napečenih domačih peciv, pijače, prinašali so nam orodja in opremo za odstranjevanje katastrofalnega uničenja. Ljudje so pomagali na raznolike načine po svojih močeh in vsem smo iz srca hvaležni. Po slabem mesecu so od hiše ostale le še gole stene, ki se še vedno sušijo in čakajo na sanacijo. Tako kot hiša tašče se tudi naša Črna počasi postavlja na noge in bo s pomočjo nesebičnih ljudi spet zacvetela v vsej svoji lepoti.

Vesna Burjak

Solidarnosti prostovoljcev ne bomo nikoli pozabili

Sem Črjanka Urša Manca Stern, ki sem se v času katastrofalnih avgustovskih poplav, ki sem jih doživela tudi na svojem domu, aktivirala kot prostovoljka, zato da pomagam svojim sokrajanom, pa tudi občini kot celoti. Najprej sem sodelovala pri intervencijskih delih v kraju in pomagala pri razdeljevanju hrane našim sokrajanom. Sedaj pa že več kot mesec dni koordiniram oziroma usmerjam prostovoljce, ki prihajajo v naš kraj in pomagajo

Črjanom ter Črni.

Po izobrazbi sem diplomirana socialna delavka, zaključene imam tudi vse izpite na magistrskem študiju in pripravljam magistrsko delo – torej mi prostovoljstvo ni tuje, saj je moj študij namenjen pomoči ljudem v stiski, pa tudi sicer sem med študijem opravila ogromno humanitarnega dela. Sama menim, da pri socialnem delu ni dovolj, da delujemo zgolj znotraj institucij, ampak moramo delovati tudi aktivistično,

saj lahko samo s preseganjem lastnih mej začnemo delovati tudi širše – kot socialni delavci, kot aktivisti, kot ljudje, ki jim ni vseeno za druge in da (različni) posamezniki, ki smo združeni v prizadevanju za doseg skupnega cilja, dosežemo spremembe.

Vsi krajan Črne smo neizmerno hvaležni za pomoč prostovoljcev, ki jih je v naš kraj prišlo na tisoče, za kar se jim zahvaljujemo in hkrati zagotavljamo, da njihove dobrosrčnosti ter solidarnosti ne bomo pozabili nikoli.

Urša Manca Stern

Človeku je toplo pri srcu, če ga obdajajo srčni ljudje

V petek zjutraj se vozimo z morja in na telefonu Lara: »A si vidla, kaj se dogaja doma?« Pokličem mamo. Odgovori, da naj ne hodimo domov, ker je grozno. »Absolutno pridemo,« še izustim in naju prekine do nedelje.

Nemočno iskanje informacij, gledanje poročil na vseh možnih televizijskih kanalih, čakajoč informacije "kaj dogaja doma?". Kljub vsej nevarnosti, ki preži na naš kraj, bi se z največjim veseljem prežarčila domov in objela atija in mamo, žlahto, prijatelje. Čakala, trepetala, bodrila, jokala. Jaz pa z nešteto dihalnimi stiskami nemočna in »ujeta« pri svakinji v Novem mestu. V nedeljo (hvalabogu!) prispeli na Koroško in na Prevaljah že bolj pomirjena, ker vidim našo Peco. Če bi bila sama, bi takoj odšla peš. Urediti je treba varstvo za puncu in psa. V nedeljo se Dejan odpravi s piciklom, v ponedeljek pa me je odrešil Primož Doler, ki me je peljal domov (večno hvaležna!). Kljub grozoti, ki se je odkrivala za vsako rido tja do naše Črne, sem bila srečnejša in mirnejša. Doma sem. Ne glede na to, kakšna je Črna, smo Črjani tako zelo črjanski, da ta naš kraj pač ne zleze iz nas. Kot nas skupaj tišči narava, nas skupaj tiščijo tudi naši karakterji. Prav vsi smo nekako enotnega duha, nekaj zelo močnega je v nas, kar nas povezuje v mrežo bitij, ki ljubimo kraj, v katerem živimo.

Prav posebni domoljubci smo, prav posebne sorte lokalpatrioti. Lahko bi rekli, da smo čudni ali pa čudoviti. Prepuščam odločitev. Založena s cigareti (kot mi je bilo naročeno) jih mečem čez vodo tistim, ki jih potrebujejo. V času vseprežemajoče tesnobe je užitek prvotnega pomena. Skrbi pretvarja v dim. Pusti, da so, in čaka, da izginejo/minejo.

Doma se suši oprema GRS-jevcev, kuhinjo si deli več kuharic, dom se je spremenil v popolnoma funkcionalno pribežališče za marsikoga. Tisto, kar rabiš, je tu - pri roki. Pečemo po dvajset jajc, kuhamo po 10 parov klobas. Kava se kuha v loncu. Helikopterji pristajajo na dedijevem (ne morem iz svoje kože, drugače je seveda že dolgo od Rudija in Mojce) travniku, ki je neprimerno poteptan in razrit. A to zdaj ni važno! Vse fižolovke stojijo postrani. Vrtovi so neurejeni, kar je zelo netipično za Črno. Veliko jih sploh ne obstaja več! Nihče ne skrbi za izgled. Vseh stvari bistvo je izključno funkcionalno. Lepota je v pomenu samem in stvari so tam z namenom. Ustrane stopnice, da lahko laufaš po njih obut, kozarci so (tudi umazani) za pitje, cesta je ponekod približno vozna, oblačila pokrivajo in ščitijo, šnops je razkužilo, roke so za delo.

Ko sem prispela domov, takoj po litrih izmenjanih solz z domačimi, smo šli v delovno akcijo. Neverjetna moč in gostoljubje mojih staršev sta me navdahnila s ponosom na moje korenine. Sicer od njiju sploh nikoli ne bi pričakovala drugače. Gostoljubje, odprta hiša, prijazne besede, spodbudno in sprejemajoče okolje. V to sem vzgojena in v to verjamem z vsem svojim srcem. Dobrota rodi dobroto. Prijaznost, pa najsibo še tako naivna, je tista edina vrednota, ki meče senco na vse ostale (ne)pomembnosti tega sveta. Iz druge strani doline sta v Črno prišla tudi najboljši brat Mitja in naša Urša. S Pristave jo je primahala Saša in odpravili smo se na pot – od hiše do hiše, od mulja do mulja. Smeh in solze, razumevanje, spodbuda in obupavanje so polnili zgodbe teh dni. Vsak dan smo prispeli utrujeni in polni prigrad, ki so nam dajale moči za naslednji dan.

Kuhalo se je za vse, delalo se je povsod. Podirali smo ograje med sosedi, skupaj jedli, nazdravljali in trepetali. Za hec smo

se formirali v pravljčno brigado, katere člani smo bili Madam La Lopat, Cvetka Vodončnik, Poveljnica in dve Fizikaliji. Vsak dan smo pridobivali nove člane, glavnina je ostajala trdna. Interne šale, povezovalen duh in enoten namen so krasili naše iskricice humorja, ki je, poleg lopate, življenjsko pomembno orodje za delo v hudih časih.

Ne bom pozabila prihoda predsednice v Kačjo ulico. Približuje se po ulici in posebnost njene prezenca je bilo moč začutiti že na daleč. Oseba, katere geste in izraz na očeh vlivajo upanje in pogum. Oseba, ki nekako ne paše v ta naš črjanski »drek«, a jo zelo potrebujemo. Pa pravi Maks: »Čaki, kk je že ime š'ti naši predsednici?« Urša z nasmehom: »Nataša Pirc Musar.« Pa Maks, tako sproščeno, prikupno, najbolj iskreno na svetu: »Pridi, Nataša, da se slikama!« Predsednica pristopi in ga objame, iz srca. Nasmejimo se in vse nas preplavijo čustva. Solze privrejo še tistim, ki smo jih točili skrivaj. Spodbudno pristopi h gospodu Vinkotu in ga spodbudi k izrekanju vseh neizrečenih kletvic obupa, ki so potihoma tlele globoko v njegovi biti. Dogodek je bil tako čustven, da ga je nemogoče spraviti v besede. V krogu je stopala do vsakega izmed nas in nas s srčnostjo objemala, kot pomirjajoča mati bodri svoje otroke med rušenjem njihovih osebnih svetov. Hvala, gospa predsednica.

Ker so sproti prihajale ponudbe prijateljev, smo spotoma popisovali škodo: poplavljen bela tehnika, kletne police, izgubljeni avtomobili, tudi štrankli in uničene zdravilne rože so bile na seznamu. Kar nekaj je takšnih src, ki so se lahko vsaj malo pomirila in smo jim lahko z raznimi donacijami iz njihovih novo nastalih skrbi odstranili delno breme materialnih stroškov. To je še najmanj, kar smo lahko v tistem trenutku nudili (poleg svojih rok).

Hvala Miha Hrastelj, Maja Starc, Eva Golob, Omar Al Hiasat,

Janja Petek, Irena Doler, Andrej Mlinar, Anže Grobelnik, Janez Sešel, Marko Marin, Lana Fortuna, Per Rethmeier, Aleš Tiran, Willi Ošina, Tina Britovšek in še kdo. Donacij ni bilo malo, niti niso bile majhne. Podarili so avte, en kup nove bele tehnike, hrano, oblačila. Poleg tega pa izpolnjevali sprotne mini želje posameznikov, da so/smo lahko lepšali težo vsakdana. Hvala gospodu Štefanu iz Logatca: tip ima čistilni servis in je sklenil, da bo te dni prostovoljno čistil tam, kjer je to nujno potrebno, vsak dan je pripeljal 100 krofov s Trojan in nas med delom počastil s špehovko, ki jo je pred odhodom v Črno spekel sam.

Upam, da so nas te poplave naučile, kako toplo je lahko pri srcu, če te obdajajo srčni ljudje. Naj nam bodo vodilo za naprej. V dobrem in slabem lahko najdemo čarovnije. Pa četudi se skrivajo globoko v mulju.

Nika Skudnik

Kuhata že mesec in pol

Nekaj krajanov je pomagalo tako, da so pripravljali tople obroke za prostovoljce. Mednje zagotovo spadata **Slavica Simetinger in Sonja Joni**.

»Povezali sva se z občinskim štabom, kjer dobiva informacije, koliko je kje prostovoljcev. Sprva sva kuhali iz svojih zalog, ki pa so kmalu pošle. Ker pa je tudi v trgovinah že zmanjkovalo zalog, sva se poslužili tudi živil, ki so jih delili za občane. Kmalu so najino delo opazili dobri ljudje in nama ponudili materialno pomoč. Po večini kuhava enolončnice, kot so pasulj, ričet, golaž, mineštra, jota oziroma vrževa v kotel, kar pač trenutno imava. Pa tudi na vegetarijance ne pozabiva s kakšnim brezmesnim obrokom. Kuhali sva tudi že ajdove žgance zraven obare, pekli pecivo, palačinke, potico, jabolčni

in skutin zavitek, flancate in langaše. Včasih je bil kar problem logistično vse izpeljati, ker je bilo več različnih lokacij. Najbolje je, če pridejo vsi na stadion in jim tam postreževa.»

Največ naenkrat sta nahranili 80 dijakov iz Murske Sobotice. Kuhata že skoraj mesec in pol in sta gotovo nahranili že več sto prostovoljcev. Med njimi so bili vojaki, gorski reševalci in tudi domačini.

Ker pa se delo v Črni še ni končalo in upata, da bo še veliko prostovoljcev, sta pri nekaterih donatorjih tudi sami zaprosili za pomoč. Vsem dobrim ljudem se za to zahvaljujeta.

Irena Greiner

Nekaj skupinskih fotografij prostovoljcev

In končno malo veselja

ZAHVALNO SPODBUDNI KONCERT

**01
09**
20:00

Skop Naprej

PRED KULTURNIM DOMOM
ČRNA NA KOROŠKEM

GOSTJE
**ORLEK
MILAN KAMNIK BEND
KOALA VOICE**

01.09.2023
20:00
PROST VSTOP

Zahvalno spodbudni koncert

Milan Kamnik
z bendom

Orleki

Obisk pesnice Anje Zag Golob

Na dobrodelni nogometni tekmi v Stožicah

Postavljen prvi montažni most na Pristavi

REKA MEŽA

Reka Meža, mirna, čista,
zdaj spreminjaš se v slapove,
takrat svojo moč pokažeš,
rušiš ceste in mostove.

Ko se vračaš v svojo strugo,
je pustošenje za tabo,
mulj in kamenje prinašaš,
vse to nam ti pustiš za sabo.

A je narod stopil skupaj,
so pozabljene zamere,
sosed, glej, sosedu čisti,
prijateljstvo je brez primere.

Nekdo čisti, nekdo kuha,
nekoga kdo drži za ramo,
tu beseda boža lice,
tovarištva pač mi ne damo.

Stanko Grl

Iz Javorske kronike

Ivan Modrej: Javorska kronika, zapiski iz spominske knjige javorske župnije, Koroški fužinar, 25. 1. 1979, str. 37–40

Objavljamo tri zapise iz te kronike, dve govorita o poplavih v Črni in okolici.

“Kroniko javorske župnije je začel pisati kurat Jakob Piuk leta 1858 ... Kakor jo je nastavljal on, približno tako so jo vodili vsi nasledniki, kolikor je niso zanemarili ... Biti je moral velik ljubitelj narave in živeti kakor kmet z vremenom, ker je tako vestno zapisoval prav vremenske pojave in vplive na letino ...” piše Ivan Modrej v uvodu. V zaključku se zahvaljuje župniku v Črni in upravitelju župnije Javorje Simonu Črešniku, ki mu je omogočil prepis kronike.

“**Leto 1869:** ... Dne 6. avgusta opolnoči je nastalo veliko neurje. Bliskalo je, grmelno in strela je udarjala, kot bi bil sodni dan. Okoli kmetije Kavnik in Št. Vida ter Virtiča se je utrgal oblak, ki je napravil veliko škode. Odplavilo je živino, ki je bila na prostem, pri Gutovniku celo težkega vola. Ceste in druga pota pa so bila vsa zasuta s prodom. Poškodovano in odneslo je vse mline in žage. Bajtarjem v dolini Javorskega potoka je nanoslo peska in kamenja na njihove skromne travnike in njivice ali pa jih je voda trgala. Koze in svinje pa je marsikje v dolini kar odplavilo s hlevi vred.

10. avgusta, bilo je na dan sv. Lovrenca, je zopet pričelo ob 8. uri zvečer deževati in je deževalo neprenehoma celo noč, da so se ljudje v dolini zopet bali enake katastrofe kot 6. avgusta. Naslednji dan pa je pričelo zjutraj snežiti in je nepretrgoma močno snežilo do poldneva. Ta sneg, ki ga je bilo skoraj 40 cm, je povzročil veliko škodo na žitu, saj ga je potlačil, da je bilo zravnano z zemljo vred.”

“**1926:** V tem letu je napravilo stalno deževje jeseni mnogo škode na poljskih pridelkih. V Črni so bile velike poplave.”

Te zapise sta izbrskala Cvetka in Andrej Potočnik.

Fotografije poplav iz leta 1926 je poiskal **Peter Kropivnik iz arhiva fotografij Alojza Repanška.**

S za Črno

ČRJANSKE CAJTNGE, informativno krajevno glasilo, izdaja Občina Črna na Koroškem.

Uredniški odbor: odgovorna urednica in lektorica Irena Greiner; odbor: Irena Nagernik, Terezija Napečnik, Guido Jančar.

Tisk in oblikovanje: SIJ ZIP center d.o.o., Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem | Naklada: 1400 izvodov, september 2023.